НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

Фінансово-економічний факультет

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Спеціальність 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування»

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА
на тему:

«Аналіз інвестиційної привабливості підприємства в контексті фінансового забезпечення його розвитку»

Кваліфікаційна робота бакалавра містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Студентка групи Ф-20.04/2 _____ (підпис) Матвійчук Анастасія Олексіївна

Науковий керівник _____ (підпис) к.е.н., доцент Богріновцева Л.М.

Робота допущена до захисту _____ (підпис) д.е.н., професор Бондарук Т.Г.

Київ 2024

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА СТРАХУВАННЯ

Освітній ступінь – ***бакалавр***
Галузь знань - ***07 «Управління та адміністрування»***
Спеціальність – ***072 «Фінанси, банківська справа та страхування»***
Освітньо-професійна програма – ***«Фінанси, банківська справа та страхування»***

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
д.е.н., проф. Т.Г. Бондарук
_____
«18» жовтня 2023 р.

З А В Д А Н Н Я
на кваліфікаційну роботу бакалавра
Матвійчук Анастасії Олексіївні

1. Тема роботи: Аналіз інвестиційної привабливості підприємства в контексті фінансового забезпечення його розвитку
керівник роботи: к.е.н., доцент Богріновцева Л.М.
затверджена наказом по Академії від «18» жовтня 2023 р. № 385/1
2. Термін здачі студентом закінченої роботи 5 червня 2024 р.
3. Вихідні дані роботи: закони та нормативно-правові акти України, що регулюють інвестиційну діяльність, офіційні публікації і матеріали Державної служби статистики України, наукові розробки вітчизняних і зарубіжних науковців, а також здобуті наукові факти і статистичні дані, що відображають інвестиційну діяльність в контексті забезпечення інвестиційної привабливості підприємств.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які належить зробити):
1) теоретичні аспекти дослідження інвестиційної привабливості підприємств;
2) оцінка інвестиційної привабливості підприємств в контексті фінансового забезпечення їх розвитку;
3) шляхи підвищення рівня інвестиційної привабливості підприємств в контексті фінансового забезпечення їх розвитку.
5. Перелік графічного матеріалу: схеми, діаграми, таблиці.
6. Дата видачі завдання 27 жовтня 2023 р.

Керівник _____
(підпис)

Завдання прийняв до виконання _____
(підпис)

Календарний план

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Відмітка про виконання
1.	Затвердження теми і наукового керівника кваліфікаційної роботи бакалавра на засіданні кафедри	18.10.2023	Виконано
2.	Опрацювання першоджерел по темі роботи	01.11.2023	Виконано
3.	Розробка плану роботи, методики та інструментарію досліджень	13.11.2023	Виконано
4.	Проведення економічних досліджень та їх аналіз	04.12.2023	Виконано
5.	Написання вступу до роботи	25.12.2023	Виконано
6.	Написання першого розділу роботи	22.01.2024	Виконано
7.	Написання другого розділу роботи	26.02.2024	Виконано
8.	Написання третього розділу роботи	25.03.2024	Виконано
9.	Написання висновків та пропозицій, оформлення роботи	22.04.2024	Виконано
10.	Подача першого варіанту роботи на кафедру	01.05.2024	Виконано
11.	Доопрацювання роботи згідно з зауваженнями керівника	20.05.2024	Виконано
12.	Попередній захист роботи	03.06.2024	Виконано

Студент_____ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи_____ к.е.н., доцент Богріновцева Л.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП……. 5

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ……..…….. 8

1.1. Поняття інвестицій, їх типи та класифікація…… 8

1.2. Основні методи та показники оцінки ефективності інвестиційної привабливості підприємств……..……... 19

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ РОЗВИТКУ……... 26

2.1. Аналіз сучасного стану інвестиційної привабливості України в контексті забезпечення інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств……..…… 26

2.2. Оцінка інвестиційної привабливості ПрАТ «Калина» в контексті фінансового забезпечення його розвитку……... 36

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ РОЗВИТКУ……..……... 55

3.1. Проблеми забезпечення інвестиційної привабливості підприємств…… 55

3.2. Рекомендації щодо підвищення інвестиційної привабливості підприємств в контексті фінансового забезпечення їх розвитку……. 59

ВИСНОВКИ……... 64

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…… 67

ДОДАТКИ……... 73

ВСТУП

Актуальність теми. Інвестиції є важливою частиною заснування, розвитку та функціонування не лише бізнесу, але й економіки та держави в цілому. Інвестиції допомагають підприємствам розвивати свою технологічну базу та продукцію, проводити дослідження та покращувати інвестиційний клімат на національному рівні, роблячи країну конкурентоспроможною на світовому ринку. Тому аналіз проблем, пов’язаних з ефективним функціонуванням інвестиційного клімату в країні та інвестиційної діяльності підприємств є важливим кроком для забезпечення економічної стабільності та розвитку країни. В сучасних умовах розвитку економіки особливо, у період війни в Україні, коли підвищуються різні небезпеки та відбуваються постійні руйнування, як підприємств, так і житлових будинків, інвестиції необхідні та є фундаментом відбудови та відновлення країни.

Зростаюча конкуренція на національному та міжнародному ринках змушує підприємства шукати нові підходи до залучення капіталу та управління інвестиціями. Оцінка інвестиційної привабливості допомагає ідентифікувати сильні та слабкі сторони компанії, визначити її конкурентні переваги та підвищити ефективність фінансового менеджменту. Сучасні підприємства постійно впроваджують нові технології та інновації, що вимагає значних фінансових вкладень. Аналіз інвестиційної привабливості дозволяє оцінити потенціал інноваційних проектів та знайти оптимальні джерела фінансування для їх реалізації. Для успішного розвитку підприємства необхідне залучення зовнішніх інвестицій. Інвестори, у свою чергу, орієнтуються на детальний аналіз фінансового стану компанії, її перспектив та ризиків. Надання достовірної інформації про інвестиційну привабливість підприємства є критично важливим для ухвалення позитивних інвестиційних рішень. Державна політика, спрямована на підтримку підприємництва та інвестиційної діяльності, створює додаткові можливості для підприємств. Аналіз інвестиційної привабливості

допомагає скористатися цими можливостями та отримати підтримку у вигляді грантів, пільгових кредитів та інших форм державного фінансування. Вивчення інвестиційної привабливості підприємства також сприяє вдосконаленню системи фінансового менеджменту, оптимізації структури капіталу, зниженню ризиків та підвищенню ефективності використання фінансових ресурсів.

Отже, дослідження інвестиційної привабливості підприємства в контексті фінансового забезпечення його розвитку є актуальним та необхідним для забезпечення сталого розвитку бізнесу в сучасних умовах. Це дозволяє підприємствам адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі, ефективно залучати та використовувати інвестиції, що є запорукою їх конкурентоспроможності та фінансової стабільності.

Ступінь розробленості проблеми. Вагомий внесок у теорію та практику інвестиційної діяльності підприємств, інвестиційної привабливості підприємств зробили такі науковці, як: К. Берестовий, В. Галушко, М. Герасимчук, М. Кісіль, Ю. Коваленко, Т. Майорова, Т. Павленко, А. Пересада, П. Саблук, В. Савчук, А. Славкова, А. Третяк, І. Чуницька та інші. Незважаючи на вагомий внесок науковців, питання аналізу інвестиційної привабливості підприємств в контексті фінансового забезпечення їх розвитку, особливо в умовах кризових ситуацій в економіці країни, вимагають додаткових досліджень та особливо актуалізуються у перспективі повоєнної відбудови України.

Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є дослідження теоретичних і практичних аспектів забезпечення інвестиційної привабливості підприємств в контексті фінансового забезпечення їх розвитку.

Відповідно до визначеної мети, головним **завданнями кваліфікаційної роботи бакалавра** є наступні:

– дослідити поняття інвестицій, їх типи та класифікація;

– охарактеризувати основні методи та показники оцінки ефективності інвестиційної привабливості підприємств;

– проаналізувати сучасний стан інвестиційної привабливості України в контексті забезпечення інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств;

– здійснити оцінку інвестиційної привабливості ПрАТ «Калина» в контексті фінансового забезпечення його розвитку;

– визначити проблеми забезпечення інвестиційної привабливості підприємств;

– розробити рекомендації щодо підвищення інвестиційної привабливості підприємств в контексті фінансового забезпечення їх розвитку.

Об’єктом дослідження є економічні відносини, що виникають у процесі організації інвестиційного діяльності підприємства.

Предметом дослідження є аналіз інвестиційної привабливості підприємства в контексті фінансового забезпечення його розвитку.

Методи дослідження. При написанні кваліфікаційної роботи бакалавра використовувались такі методи дослідження як: метод аналізу та синтезу – цей метод використовувався для систематизації та узагальнення теоретичних знань з інвестиційної привабливості та фінансового забезпечення розвитку підприємства; метод порівняння – порівняння різних підходів до оцінки інвестиційної привабливості підприємства дозволило виявити найбільш ефективні методи та інструменти, що використовуються в практиці; метод фінансового аналізу – фінансовий аналіз включав використання таких інструментів, як: аналіз фінансової звітності (баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів), розрахунок фінансових коефіцієнтів (ліквідності, рентабельності, фінансової стійкості та інших), аналіз структури капіталу та оцінка ефективності його використання; економіко-математичні методи – використання економіко-математичних методів, зокрема регресійного аналізу, для виявлення залежностей між показниками фінансового стану підприємства та його інвестиційною привабливістю. Це дозволило кількісно оцінити вплив різних факторів на привабливість підприємства для інвесторів; метод SWOT-аналізу – SWOT-аналіз допоміг оцінити сильні та слабкі сторони підприємства, а також можливості та загрози, що виникають у зовнішньому середовищі. Це сприяло розробці стратегій для підвищення інвестиційної привабливості; метод моделювання – моделювання різних сценаріїв розвитку

підприємства та оцінка їхнього впливу на інвестиційну привабливість. Це дозволило розробити прогнози та рекомендації для підприємств в умовах невизначеності.

Практичне значення кваліфікаційної роботи. Розроблені в результаті дослідження теоретичні положення та практичні рекомендації можуть бути використані у діяльності підприємств України з метою підвищення їх рівня інвестиційної привабливості. Також, запропоновані в кваліфікаційній роботі заходи щодо підвищення інвестиційної привабливості можуть бути використані при вдосконалення управління ПрАТ «Калина». Проведені розрахунки показали, що впровадження дозволить підвищити інвестиційну привабливість ПрАТ «Калина».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел з 55 найменувань, та 4 додатків. Загальний обсяг роботи становить 80 сторінок, який містить 10 таблиць і 9 рисунків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Поняття інвестицій, їх типи та класифікація

Інвестиція, що походить від латинського слова «invest», яке означає «вкладати» – господарська операція, під час якої корпоративні права, нематеріальні активи, основні фонди, або цінні папери купуються задля обміну на грошові кошти або конкретне майно. У статті 1 Закону України «Про інвестиційну діяльність» визначено, що: «інвестиціями є всі види розумових та майнових цінностей, які застосовують у точку діяльності підприємств та інших видів діяльності, у результаті якої надходить прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект». Дане визначення цілком співпадає із міжнародними підходами відповідно до яких інвестиційна діяльність – це процес вкладення ресурсів (товарів, майна та інтелектуальної власності) задля отримання у майбутньому прибутку, доходу та дивідендів (соціальних виплат). Іншими словами, інвестори відмовляються задовольняти свої поточні потреби в надії на те, що ці потреби будуть реалізовані в майбутньому у багатократному розмірі [2].

Інвестиції, спрямовані на побудову, реконструкцію, переоснащення основних засобів з очікуваним строком корисного використання більше одного року приймають форму капітальних інвестицій [1].

Об’єктом інвестиційної діяльності є будь-яке майно, зокрема основні та оборотні кошти у будь-якому економічному секторі, різноманітні цінні папери, правочинні грошові вклади, інтелектуальна власність, а також не лише різні об’єкти власності, а й майнові права.

Громадяни та юридичні особи України чи іноземних країн в особі їх урядів є суб’єктами інвестиційної діяльності.

Інвестиції класифікуються на основі ознак (або критеріїв), які дають змогу об’єднати їх в однорідні групи відповідно до класифікаційних ознак. Розглянемо

економічний зміст інвестицій із різних сторін та прокласифікуємо за різноманітними критеріями у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Класифікації інвестицій

Класифікаційна ознака	Види інвестицій
За видами інвестиційних ресурсів	валові інвестиції; чисті інвестиції
За об'єктом вкладення коштів	фінансові; реальні
За характером участі в інвестуванні	прямі; непрямі
За періодами вкладень	короткострокові; довгострокові
За формами власності	спільні; державні; іноземні; приватні
За джерелами інвестування	внутрішні; зовнішні
За ступенями залежності від доходів	похідні; автономні
За спрямованістю відтворювання	реноваційні; чисті; валові
За сумісністю здійснення інвестицій	взаємовиключні; незалежні; взаємозалежні
За рівнем прибутковості від інвестиційної діяльності	високоприбуткові; середньодоходні; низькодоходні; недоходні
За рівнем ризику	високоризикові; середньоризикові; низькоризикові; безризикові
За рівнем ліквідності	високоліквідні; середньоліквідні; низьколіквідні; неліквідні
За характерами використання капіталу в інвестиційному процесі	реінвестиції; первинні; дезінвестиції
За регіональною спрямованістю капіталу, що інвестується	інвестиції на внутрішньому ринку; інвестнції на міжнародному ринку

Джерело: складено автором за даними [3]

Розглянемо більш детально види інвестицій.

Національний дохід є основним джерелом інвестицій і становить накопичені кошти. Накопичені кошти умовно поділяються на фонди відшкодування та фонди відновлення і складають чисті і валові інвестиційні ресурси.

Валові інвестиції (ВІ) – загальний обсяг інвестиційних коштів за увесь період, спрямованих на оновлення капіталу, відновлення та побудову будівель, приріст запасів за весь період та технічне переозброєння.

Чисті інвестиції (ЧІ) – сукупність валових інвестицій за певний період за вирахуванням амортизацій (А).

Фонд відновлення є чистим джерелом інвестицій, які створюють нові виробничі активи. Через те що чисті інвестиції - це вкладення у новостворені

виробничі активи та оновлене виробниче спорядження, динаміка показників чистих інвестицій відображає характер економічного зростання країни на певному етапі. Розглянемо виникнення таких макроекономічних пропорцій:

$$ЧІ < 0, \text{ або } А > ВІ \quad (1.1)$$

Дана пропорція призводить до зменшення виробничого потенціалу, зменшенню обсягів продукції та послуг, а також зниження стану економіки;

$$ЧІ = 0, \text{ або } В1 = А \quad (1.2)$$

Подана рівність виражає відсутність економічного зростання;

$$ЧІ > 0, \text{ або } ВІ > А \quad (1.3)$$

Дана пропорція показує розширене відтворення, економічне зростання за рахунок зростання доходів, його темпи перевищують темпи зростання чистих інвестицій, отже економіка перебуває у фазі розвитку.

Наступні фактори впливають на обсяг інвестицій:

- рівень заощаджень у відсотках від національного доходу. В умовах низького доходу на душу населення більша його частина витрачається на споживання. Зі збільшенням доходу частка заощаджень, що спрямовуються на інвестиції, зростає.
- очікуване нормування чистого прибутку. У зв`язку із тим, що основним джерелом інвестицій є прибуток, тому чим вища очікувана норма прибутку, тим привабливіша інвестиція.
- темп інфляції. Якщо рівень інфляції стає вищим, то майбутні доходи від інвестицій більше знецінюються.
- ставка банківського відсотка. Коли очікувана чиста норма прибутку вища за банківську ставку, інвестиції за таких умов є прийнятними, і навпаки.
- податкова політика. Зростання податкового тиску зменшує інвестиційний попит [4].

За типом фізичних та інтелектуальних активів, що вкладаються в інвестиції, розрізняють такі види інвестицій:

– у вигляді готівки в національній або іноземній валюті, яка визнана конвертованою Національним банком України;

– у вигляді цільових банківських вкладень;

– форма корпоративних прав (права власності на статутний капітал операційних компаній та інших організацій господарського типу);

– у форматі різних цінних паперів, у тому числі облігацій та акцій;

– у формі майнових та інтелектуальних прав власності;

– у вигляді рухомого та нерухомого майна та інших матеріальних активів, що пов’язані із цими майновими правами;

– технічних, технологічних та інших сукупностей знань у формі технічної документації, виробничого досвіду та навичок, які потрібні для організації певних видів виробництв;

– у формі грошових вимог та прав на отримання оплати за контрактними зобов’язаннями (у тому числі гарантованих першокласними банками та деномінованих у конвертованій валюті);

– у формі прав на виконання господарської діяльності, навіть у тому числі права на експлуатацію надр та природних ресурсів, наданого за законом або за договором;

– відповідно до українського законодавства, у вигляді інших цінностей [4].

Залежно від джерела інвестування розрізняють три види інвестицій:

- внутрішні інвестиції, в яких беруть участь лише вітчизняні інвестори;
- іноземні інвестиції, в яких беруть участь лише іноземні інвестори;
- спільні інвестиції, в яких беруть участь вітчизняні та іноземні інвестори разом.

Існує дві основні категорії інвестицій: державні інвестиції та недержавні інвестиції.

Державні інвестиції - це позики та борги, надані однією державою або групою держав іншій державі. У даному випадку це відносини між державами, що регулюються міжнародними угодами та керуються міжнародним економічним правом. Однак існують також випадки, коли приватні організації інвестують у держави. Приватні інвестиції визначаються як інвестиції, надані

приватною компанією, фірмою або фізичною особою в кваліфіковану організацію. Ця класифікація також включає інвестиції з-за кордону.

Приватна та колективна власність класифікується як недержавна власність, тоді як комунальна власність класифікується як державна власність. Українське законодавство про власність визначає державні, колективні та приватні форми власності, але пояснює, що ці дві форми слід відрізняти одна від одної, оскільки Конституція України також передбачає комунальну власність [5].

Це пов’язано з тим, що приватні та колективні інвестиції мають майже однаковий правовий режим, тоді як державні та комунальні інвестиції мають особливий правовий режим через їх бюджетне походження та особливості окремих категорій майна, які не можуть перебувати у власності недержавних суб’єктів господарювання.

За характером і ступенем участі суб’єктів в інвестиційній діяльності розрізняють прямі та непрямі, або ж як їх ще називають портфельні інвестиції.

- пряма інвестиція – господарська операція, в результаті якої юридична особа вносить майно чи кошти у капітал юридичної особи у замін на права корпоративу, що є емітовані саме цією юридичною особою. Пряма інвестиція також включає пряме внесення активів за інвестиційним договором [6];
- портфельний вклад – господарська операція із купівлі деривативів, певних облігацій, різноманітних цінних паперів, , тощо, із метою фінансування на фондовій біржі (крім випадків, коли платник податків придбаває акції, безпосередньо або через пов’язану особу, в обсязі, що перевищує 50% загальної вартості акцій, що емітовані іншою юридичною особою);

Відмінність між прямими інвестиціями та портфельними, полягає в тому, що інвестор отримує право на керування підприємством. При портфельних інвестиціях немає прямої участі в управлінні підприємством, інвестор лише отримує дивіденди на акції або інші цінні папери. У цьому випадку класифікація інвестицій ґрунтується на участі в управлінні підприємством.

Прямі інвестиції характеризуються не лише прямим внеском у компанію-об’єкт інвестування та можливістю приймати управлінські рішення, але й

закритими та тісними відносинами між інвестором та компанією-об’єктом інвестування [7].

Портфельні інвестиції також можуть бути перетворені на прямі, якщо інвестор може брати участь в управлінні компанією. Це визначається не тим, чи купують інвестори акції на первинному або вторинному ринку, тобто чи йдуть гроші безпосередньо до компанії, акції якої вони купують, чи до фінансового посередника, а тим, наскільки інвестор може впливати на керівний орган компанії через свою участь у зборах власників компанії (зборах акціонерів). Це залежить від того, наскільки інвестор може впливати на керівний орган компанії через участь у зборах власників компанії (зборах акціонерів). Це визначається кількістю голосів, які інвестор має як акціонер або пайовик компанії.

Контрольний пакет акцій компанії може варіюватися залежно від ступеня диверсифікації компанії (від 5-6% до 50% плюс одна акція). Однак слід зазначити, що в будь-якому випадку 10% плюс одна акція від загального статутного капіталу вважається прямою інвестицією. Це пов’язано з тим, що, згідно з чинним законодавством, акціонери, що мають більше 10% голосів та можуть позачергово скликати збори акціонерів у будь-який час і з будь-якого питання. Концепція «закритих тісних відносин», яка впливає на визначення прямих інвестицій, відображена у статті 41 «Про господарські товариства» Закону України, відповідно до якої члени органу управління, які не є акціонерами, можуть долучатись до загальних зборів акціонерів із правом дорадчого голосу. У цьому випадку, якщо представник зацікавленої сторони є директором компанії, він може проводити політику компанії незважаючи на міноритарних акціонерів, всупереч тому, що особа не є акціонером [8].

Інвестиційне законодавство визначає форми проведення інвестування так:

– часткова участь у підприємницькому товаристві, заснованому двома або більше фізичними та/або юридичними особами;

– створення підприємства, що повністю належить інвестору, або повне поглинання інвестором діючого підприємства;

– пряме придбання або купівлю у формі акцій, облігацій, а також інших цінних паперів у формі нерухомого, так і рухомого майна, як не є забороненим українським законодавством;

– капітальні інвестиції, тобто вкладення у реконструкцію основних фондів, а також приріст матеріальних виробничих запасів;

– набуття інвесторами або ж іншими фізичних та/або юридичними особами прав на експлуатацію землі та природних ресурсів;

– набуття майнових прав.

– інші форми інвестування, не заборонені законодавством України

Інвестиції за об’єктами вкладення капіталу:

- реальні інвестиції (або інвестиції в основний капітал) окреслюються капітальними вкладеннями у відновлення нематеріальних інноваційних активів, основних засобів, , приріст запасів та інших об’єктів, що поєднані із господарською діяльністю підприємства та покращенням умов роботи та побуту працівників [9];
- фінансові інвестиції - це інвестиції капіталу у різноманітних фінансових інвестиційних інструментів, в першу чергу цінні папери, з ціллю одержати прибуток.

За періодом реалізації вкладення існують:

– інвестиції короткострокові – це капітальні інвестиції із терміном закриття у рік чи менший період. основою короткострокових інвестицій, які здійснюють компанії, є короткострокові фінансові інвестиції;

– інвестиції довгострокові – це капітальні вкладення на термін більший ніж рік. Капітальні інвестицій у відновлення основних засобів є головною формою довгострокових інвестицій підприємств.

Залежно від доходу виділяють:

- Похідні інвестиції, що безпосередньо пов’язані з динамікою чистого доходу завдяки механізму поділу на заощадження та споживання;
- автономні інвестиції, що характеризують капітальні вкладення, ініційовані факторами, незалежними від формування та розподілу чистого

прибутку, такими як технічний прогрес та заходи з охорони навколишнього середовища.

Спрямованість на відтворення:

– Валові вкладення – це обсяг капіталу, який є вкладеним у реконструкцію нематеріальних активів за певний період та основних засобів. Термін «валові інвестиції» у економічній теорії зазвичай асоціюється із капітальними інвестиціями у реальний економічний сегмент. У компанії валовими інвестиціями зазвичай позначають суму обсягу капіталу, інвестованого за певний період;

– Інвестиції на оновлення означають кількість капіталу, який інвестований для легкого відновлення основних засобів та нематеріальних активів, які амортизуються. Кількісно амортизація часто відповідає загальним амортизаційним відрахуванням за деякий період;

– Чисті інвестиції – розмір капіталу, який є вкладено у розгорнуте відновлення нематеріальних активів та основних засобів. Цей термін у теорії економіки означає чисте нагромадження у дійсному економічному сегменті. Кількісно чисті вкладення є загальними валовими інвестиціями за вирахуванням амортизації усіх видів активів капіталу, які амортизуються підприємством за певний період [10].

За сумісністю застосування:

- незалежні інвестиції відзначаються капітальними вкладеннями у об’єкти вкладення, а саме інвестиційні проекти, фінансові інструменти, що реалізовані самостійно, ті що не залежать від інших об’єктів інвестування і не виключають їх у межах загальної інвестиційної програми підприємства (інвестиційного портфеля);
- взаємозалежне вкладення - це інвестиція капіталу в такі об`єкти, послідовність або реалізація якої залежить від інших інвестицій і може бути здійснена тільки у сукупності з ними;

- взаємовиключні вкладення - це інвестиції, які в принципі мають схожі цілі реалізації, характер технології, асортимент продукції та інші основні параметри і потребують альтернативного вибору.

За рівнем прибутковості:

– високоприбуткові інвестиції - вкладення у проєкти чи у фінансові інструменти, майбутній рівень чистого інвестиційного прибутку яких значно перевищує середню ставку дохідності на ринку інвестицій;

– середньодохідні інвестиції: рівень, що очікується від чистого інвестиційного доходу інноваційних проектів та фінансових інструментів даної групи, що відповідає середньому рівню доходу на ринку інвестицій;

– низькодохідні інвестиції: для даної сукупності об’єктів вкладень, очікуваний рівень чистого інвестиційного доходу, як правило, значно нижчий за середню норму дохідності;

– збиткові інвестиції: група інвестицій, що обираються та реалізуються інвестором і не пов’язані з отриманням інвестиційного доходу. Метою таких інвестицій, як правило, є отримання соціальних, екологічних або інших неекономічних вигод.

Типи рівня інвестиційного ризику:

- безризикові інвестиції - це інвестиції в інвестиційний інструмент, де немає чималої загрози збитку чи бажаного доходу, а отримання розрахункової суми фактичного чистого інвестиційного доходу значною мірою гарантоване;
- інвестиції з низьким рівнем ризику характеризуються вкладеннями у об’єкти вкладення із ризиком, що є значно нижчим за середній;
- інвестиції із середнім рівнем ризику є рівень ризику об’єктів вкладень даної підгрупи, що близно відповідає середньоринковому;
- високоризикові інвестиції: рівень ризику об’єктів вкладень даної підгрупи, як правило, суттєво переважає середньоринковий. Спекулятивні інвестиції є особливою частиною у цій групі, що відзначаються інвестиціями капіталу у більш ризиковані проєкти та інвестиційні інструменти, які, як очікується, принесуть найбільший дохід на вкладений капітал.

Рівень ліквідності інвестицій:

– високоліквідні вкладення - це інвестиції (інструменти), в які вкладення підприємства можуть бути швидко (зазвичай протягом місяця) конвертовані в грошові кошти без значних втрат даної вартості на ринку. Основними видами ліквідних інвестицій підприємств є короткострокові фінансові інвестиції;

– інвестиції середньої ліквідності - інвестиції (інструменти) підприємства, що конвертуються у грошові кошти без значних втрат поточної ринкової оцінки протягом 1-6 місяців;

– неліквідні інвестиції - інвестиції (інструменти) підприємства, які можуть бути ліквідовані через значний проміжок часу (більше 6 місяців) без великих втрат ринкової оцінки. Головними видами таких інвестицій є незакінчені інвестиційні проєкти, інвестовані проєкти, що здійснені за застарілими технологіями, а також акції деяких маловідомих компаній, які не торгуються на фондовій біржі;

За характером використання капіталу виділяють:

- первинне інвестування характеризується використанням новоствореного капіталу на інвестиційні цілі за рахунок власного та позикового капіталу;
- реінвестиції - це неодноразове застосування капіталу на інвестиційні цілі, за угодою первинного вивільнення, під час реалізації попередньо обраного інвестиційного проекту, інвестиційного інструменту або фінансового інвестиційного продукту [11];
- дезінвестування - це процес виведення вкладеного капіталу раніше із інвестиційного обороту за виключенням використання його з інвестиційною метою (наприклад, для компенсації збитків суб’єкта господарювання) і може бути визначене як від’ємне інвестування суб’єкта господарювання [12]

Регіональна спрямованість інвестованого капіталу розрізняється:

– інвестиції на ринку всередині держави – це вкладення капіталу резидентами та нерезидентами країни;

– інвестиції на міжнародних ринках (або міжнародні інвестиції) - це капітальні вкладення резидентів країни за межами внутрішнього ринку.

На основі фінансової звітності компанії можна визначити обсяг реальних і фінансових інвестицій, короткострокових і довгострокових інвестицій, зовнішніх і внутрішніх інвестицій. Фінансовий аналіз дозволяє виокремити негайні інвестиції, високоліквідні інвестиції, помірно ліквідні інвестиції, інвестиції з високим ступенем ризику, помірно ризиковані інвестиції та інвестиції з низьким ступенем ризику. Для отримання інформації про інші категорії інвестицій слід вести аналітичний облік капіталу за формами власності та резидентністю акціонерів (вкладників), характером участі в інвестиціях, регіоном, галуззю, видом інвестицій, правом власності на інвестиційні ресурси, результатами інвестування, портфелем, періодичністю. Частина аналітичних даних для обліку інвестицій може бути релевантною лише для визначення макроекономічних показників. Важко визначити валові, чисті та власні інвестиції.

1.2. Основні методи та показники оцінки ефективності інвестиційної привабливості підприємств

Основні методи ефективності інвестиційної привабливості підприємств наведемо у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Основні методи ефективності інвестиційної привабливості підприємств

Динамічні методи	Статичні методи
Період окупності інвестицій (PP)	Метод чистої теперішньої вартості (NPV)
Коефіцієнт ефективності інвестицій (ARR)	Метод індексу рентабельності (PI)
Коефіцієнт рентабельності інвестицій (ROI)	Метод визначення дисконтованого періоду окупності (PP)
Метод приведених витрат (Z)	Метод внутрішньої норми дохідності інвестицій (IRR)
Метод приведених доходів (P)	Модифікована внутрішня норма прибутковості (MIRR)

Джерело: складено автором за даними [15].

Розглянемо динамічні методи оцінки:

1. Період окупності інвестицій (PP) – окреслює період, протягом якого недисконтовані прогнозовані грошові надходження переважають недисконтовані інвестицій, отже сума років, що є потрібними для відшкодування інвестицій.

Даний метод можна вирішити за даною формулою:

$$\boldsymbol{n = \frac{IC}{P_n}} \tag{1.4}$$

де N – спрощений показник терміну;

IC - сума вкладень;

$\boldsymbol{P_n}$- щорічний чистий дохід.

2. Метод, що використовується для розрахунку розрахункової норми прибутку, коефіцієнт ефективності інвестицій (ARR), має дві характеристики:

- не існує бухгалтерського обліку вартості грошей у часі;
- прибуток характеризується показником чистого прибутку PN (балансовий прибуток мінус відрахування до бюджету).

Цей коефіцієнт також називають бухгалтерською рентабельністю. Він вимірює дохідність з традиційної точки зору, відносячи певну інвестицію (або середню інвестицію) до майбутньої середньорічної чистої дохідності.

$$\boldsymbol{ARR = \frac{PN}{\frac{1}{2}IC + RV}} \tag{1.5}$$

де PN – чистий середньорічний прибуток;

IC – інвестиційні витрати;

RV – залишкова вартість; [13]

Рентабельність інвестицій (ROI) – показник, що визначає ефективність, що засовується задля оцінення ефективності чи дохідності інвестицій, чи зіставлення ефективності кількох різноманітних інвестицій. Рентабельність інвестицій має на меті визначити кількість прибутку від конкректної інвестиції по відношенню до ціни інвестиції.

$$\mathbf{ROI} = \frac{\text{чистий прибуток}}{\text{загальні інвестиції}} * \mathbf{100} \tag{1.6}$$

3. Приведені витрати –це сума теперішньої вартості (собівартості) та нормативної вартості додаткового випуску продукції (капітальні інвестиції, приведені до річної вартості відповідно до стандартних норм ефективності). Іншими словами, перший компонент - це загальна вартість необхідної живої праці, виражена в грошовому еквіваленті, тоді як другий компонент - це вартість додаткової роботи, виражена у вигляді доходу.

Статичний критерій оптимізації «мінімум приведених витрат» визначається так:

$$П = С + (\boldsymbol{e_н + \rho}) * К \rightarrow \boldsymbol{min}, \quad (1.7)$$

де $e_н$ – норматив дисконтування, частки одиниці;

ρ – коефіцієнт реновації, який розрахуємо за формулою:

$$\boldsymbol{\rho = \frac{e_н}{(1+e_н)^{T_e}-1}}, \quad (1.8)$$

де T_e – період використання об'єкта, роки. [16]

Розглянемо статичні методи оцінки:

1. Метод чистої теперішньої вартості (NPV) порівнює початкові капітальні інвестиції (IC) із сумою дисконтованих чистих грошових потоків, що генеруються від початкових інвестицій протягом життя проєкту. Оскільки грошові потоки розподілені в часі, їх слід дисконтувати з використанням r-фактора, визначеного аналітиком або інвестором з урахуванням бажаної річної норми прибутку на інвестований капітал [17].

Якщо загальна сума інвестицій (IC) генеруватиметься терміном у n років реалізації проєкту та надавати необхідне щорічне отримання доходу P1, P2, …, Pn. Для розрахунку суми кумулятивного дисконтованого прибутку (PV) та чистої приведеної вартості застосовують дану формулу:

$$\boldsymbol{PV = \sum_t \frac{Pt}{(1+r)^t}} \quad (1.9)$$

$$\boldsymbol{NPV = \sum_t \frac{Pt}{(1+r)^2} - IC} \quad (1.10)$$

де Pt – чистий грошовий потік у році T;

r – коефіцієнт дисконтування;

t – період реалізації проєкту, роки.

Коли для проєкту із інвестиціями не потрібно використовувати одноразового вкладення коштів і може забезпечити фінансові ресурси на кілька років протягом періоду реалізації, NPV, що розраховується за модифікованою формулою:

$$\sum_{t=l}^{n} \frac{Pt}{(1+r)^t} - \sum_{j=1}^{m} \frac{IC}{(1+i)^j} \quad (1.11)$$

де і – майбутній середній рівень інфляції.

NPV – це оцінка економічного потенціалу підприємства, що є змінним в разі схвалення проєкту із капіталовкладеннями.

NPV > 0 – передумова задля схвалення проєкту, адже бізнес в результаті буде прибутковим.

NPV < 0 вказує на те, що інвестиційний проект має бути відхилений як збитковий.

NPV = 0 показує, що від реалізації проєкту не буде ні прибутку, ні збитків.

Особливістю, яка відрізняє NPV від показників ефективності і дозволяє застосовувати його як головний засіб для оцінки інвестиційних портфелів, є його адитивність у часі[18].

2. Індекс прибутковості (PI) розраховується шляхом порівняння початкових інвестицій з теперішньою вартістю майбутніх грошових потоків; IRR слід використовувати, коли необхідно вибрати інвестиційний проект з приблизно однаковою NPV або створити оптимальний інвестиційний портфель з обмеженим обсягом інвестицій.

Розглянемо формулу для визначення індексу прибутковості:

$$\text{PI} = \frac{NPV}{IC} \quad (1.12)$$

PI > 1 є необхідною умовою для прийняття рішення про реалізацію проекту.

Якщо PI < 1, інвестор може відмовитися від проекту.

PI = 1 вказує на те, що проект не принесе прибутку, але й не призведе до збитків.

Економічна оцінка показників рентабельності подібна до оцінки чистої теперішньої вартості. Тому між PI та NPV існує тісний взаємозв'язок.

3) Період окупності (PP) розраховується як кількість років, протягом яких початкові інвестиції можуть бути відшкодовані. Якщо підприємство влаштовує цей період, проект схвалюється. При порівнянні декількох проектів перевага надається проектам з меншим періодом окупності. Однак затверджений проект не повинен перевищувати заздалегідь запланований термін.

Найпростіший спосіб розрахувати це - об'єднати інвестиційні витрати з очікуваним чистим грошовим потоком і визначити, коли ця сума досягне нуля.

Чистий грошовий потік = очікуваний чистий прибуток після оподаткування + амортизація [19].

3. Спосіб визначення внутрішньої норми доходності (IRR) є одним із головних критеріїв для прийняття інвестиційних рішень, адже шукає досить прийнятний рівень витрат, які фірма може понести при розвитку та застосування певного проєкту. Внутрішня норма прибутковості (в літературі також називається внутрішньою нормою прибутковості або внутрішньою нормою рентабельності) - це значення ставки дисконтування, при якому чиста теперішня вартість інвестиційного проекту протягом його життєвого циклу дорівнює нулю.

$$IRR=r \rightarrow NPV= 0 \qquad (1.13)$$

Розрахунок внутрішньої норми прибутковості заснований на послідовному ітераційному методі, в якому використовуються різні ставки дисконтування для безперервного наближення значення NIM до нуля.

Для розрахунку IRR застосовують таку формулу:

$$\boldsymbol{IRR = r1 + \frac{f(rl)}{f(r_1 - r_2)} * (r_2 - r_1)} \qquad (1.14)$$

де f (r) – функція NPV;

r1 – ставка дисконту, за якою $f > 0$;

r2 – ставка дисконту, за якою $f < 0$.

Так як норма внутрішньої рентабельності має максимально допустимі витрати, пов'язані з інвестиційною діяльністю, її оцінка повинна відповідати

наступному правилу: IRR нижче за вартість капіталу, що залучається задля його спонсорування та повідомляє про збитковість проєкту і його слід відхилити.

4. Метод модифікованої внутрішньої норми прибутковості (MIRR) забезпечує розрахунок річної ставки, що зрівнює наведені значення інвестиційних відтоків (зі ставкою дисконтування на рівні безризикової прибутковості або прибутковості запозичення за проектом) з майбутньою оцінкою операційних вигод (ставкою нарощення виступає вартість капіталу для компанії і проекту).

Правило методу MIRR: якщо за проектом розрахункове значення MIRR перевищує задану ставку відсікання (альтернативну вартість грошей за проектом), то проект може бути прийнятий.

$$\boldsymbol{PV(Int) = \frac{FV(CF)}{(1+MIRR)^T}}, \quad (1.15)$$

FV (CF) - майбутня оцінку операційних потоків грошей на кінець року T

PV (Inv) – наведена оцінка інвестиційних витрат [20].

Способів вирахування є безліч, що підбираються відповідно до ситуацій та підприємств. Можемо підбити невеликий підсумок, що новітні динамічні методи дозволяють інвесторам приймати раціональні бізнес-рішення, оцінюючи економічну привабливість інвестиційних проектів з мінімальною похибкою [21].

Зважаючи на вивченні теоретичні матеріали науковців, визначено види ефективності, які враховуються в процесі оцінки інвестиційних проектів.

Основні фінансові показники, які потрібно розраховувати при обґрунтуванні інвестиційних проектів: основний, оборотний, власний і позиковий капітал; собівартість одного виробу і всієї продукції; обсяг продажів у натуральному і вартісному вираженні; фінансові витрати; прибуток за виробу і всьому об’єму виробництва; фінансову незалежність підприємства; рентабельність капіталу; прибутковість продажів; порогову норму рентабельності; чисту поточну вартість; фінансовий профіль проекту внутрішню норму рентабельності; точку беззбитковості проекту; термін повернення капіталу; потік готівки; чутливість проекту. Розглянуті критерії

ефективності наведені у додатку А., вони є універсальні, адже їх використовують задля оцінення усіх типів ефективності інвестиційних проєктів. До показників екоефективності відносять також рівень ефективності екологічних інвестицій, що вираховуються шляхом відношення екологічних ефекту до інвестицій у природоохоронність в рамках інвестиційного проєкту.

Перевага цих стандартів ефективності полягає в тому, що вони використовуються задля оцінення іноземних інвестиційних проєктів, які є необхідною умовою для залучення європейських інвестицій.

Отже, дослідження та аналіз комплексу взаємопов’язаних факторів та показників оцінки інвестиційної привабливості надає змогу проаналізувати стан інвестиційної привабливості України загалом та інвестиційної привабливості підприємств зокрема.

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ РОЗВИТКУ

2.1. Аналіз сучасного стану інвестиційної привабливості України в контексті забезпечення інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств

Перед тим як проаналізувати інвестиційну привабливість окремого підприємства, у першу чергу, варто зауважити, що іноземні інвестори оцінюють рівень інвестиційної привабливості національної економіки загалом.

Інвестиційна привабливість України погіршилася в десятки разів у всіх секторах після початку повномасштабної війни через високі ризики та нестабільну прибутковість, хоч поряд із цим багато іноземців хочуть інвестувати і підтримувати український ринок, адже це можливість допомогти, підтримати та бути причетним до відбудови України після її перемоги.

Проаналізувавши динаміку прямих іноземних інвестицій, визначили галузі економіки, що є більш привабливими для інвесторів, у яких формах та із яких країн [50].

Порівнюючи чисті надходження у 2012-2013 роках, то у 2013 році зменшилися на 47,36%. У 2015 році дочірні компанії заборгували материнським більше, ніж ті інвестували в них, адже їх чистий прибуток становив (-$458 млн). Однак між 2015 і 2016 роками відбулося значне зростання на 1032,2%, або $4,268 млрд. Покрокове зростання чистих надходжень прямих іноземних інвестицій в Україну відбувалося із 2016 по 2019 рік. А вже у 2020 році через кризу Covid-19 надходження інвестицій зменшилось на 118,2% (-$6,728 млрд) порівняно з 2019 роком. Між 2020 і 2021 роками бачимо, що інвестовано $7,55 млрд, а отже відбулось зростання та позитвні зміни. Порівнюючи 2021 та 2022 роки, то різниця дорівнює -$5,5 млрд. Повномасштабне вторгнення росії вплинуло на дані показники. (рис. 2.1)

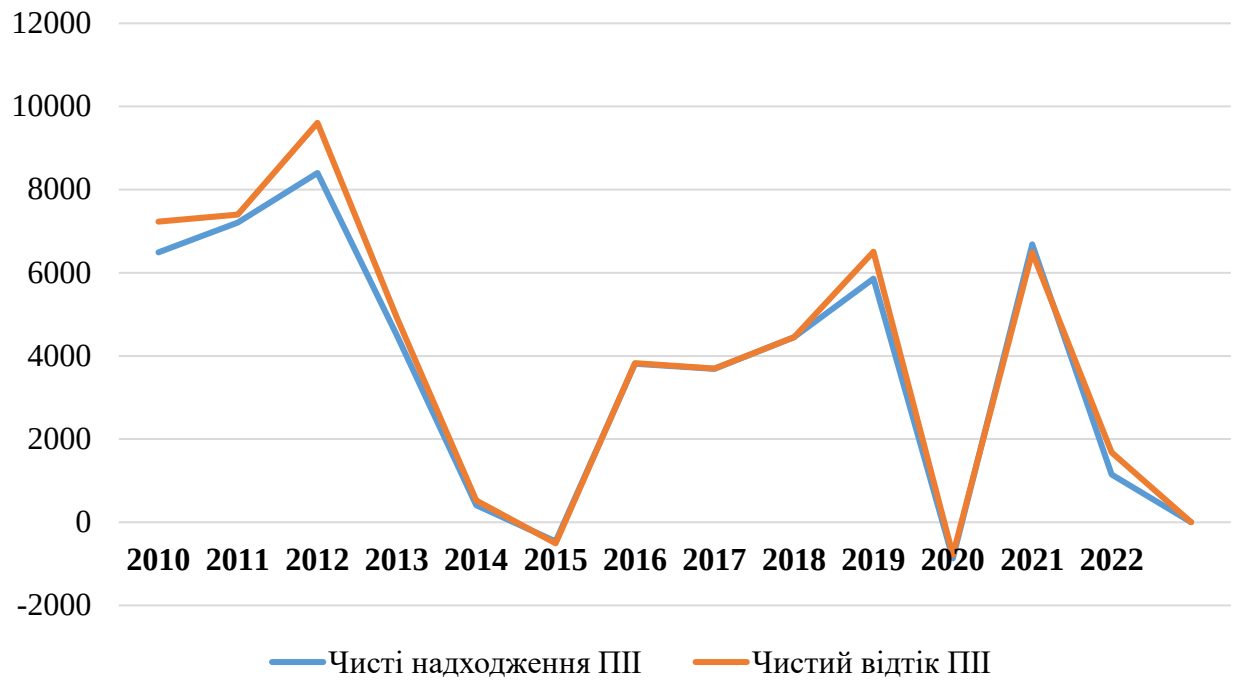

Рис. 2.1. Динаміка чистих надходжень та відтоку прямих іноземних інвестиції в економіку України та з України впродовж 2010-2022 рр., в млн. дол. США (з 2014 не враховуються окуповані території).

Джерело: побудовано автором за даними [53].

Задля забезпечення стабільного довгострокового зростання варто залучили інвестиційних ресурсів у національну економіку та внутрішній ринок, адже внутрішніх інвестиційних ресурсів недостатньо.

Найчастіше відбувається зростання динаміки чистого відтоку прямих іноземних інвестицій з України. Адже у 2012 р. відбулось значне зростання із $192млн до $1206 млн, а у 2019 р. із - 5 до 648. Найбільше падіння чистого відтоку прямих іноземних інвестицій відбулось у 2013 році, порівнюючи з попереднім роком, на 128% , а у 2015 році на 134%. 2015 рік можна вважати граничним, адже до 2015 року відбувалось повільне зростання прямих іноземних інвестицій, а із 2015 року поступове зменшення щороку. У 2019 та 2022 роках чистий відтік прямих іноземних інвестицій зріс [50].

Проаналізуємо індекс інвестиційної привабливості України за період 2010-2022 рр., який вимірює Європейська Бізнес Асоціація із 2008 року, за шкалою: 1

бал – дуже погані інвестиційні перспективи, 3 бали – нейтральна оцінка, 5 – дуже хороші перспективи для інвесторів (рис. 2.2).

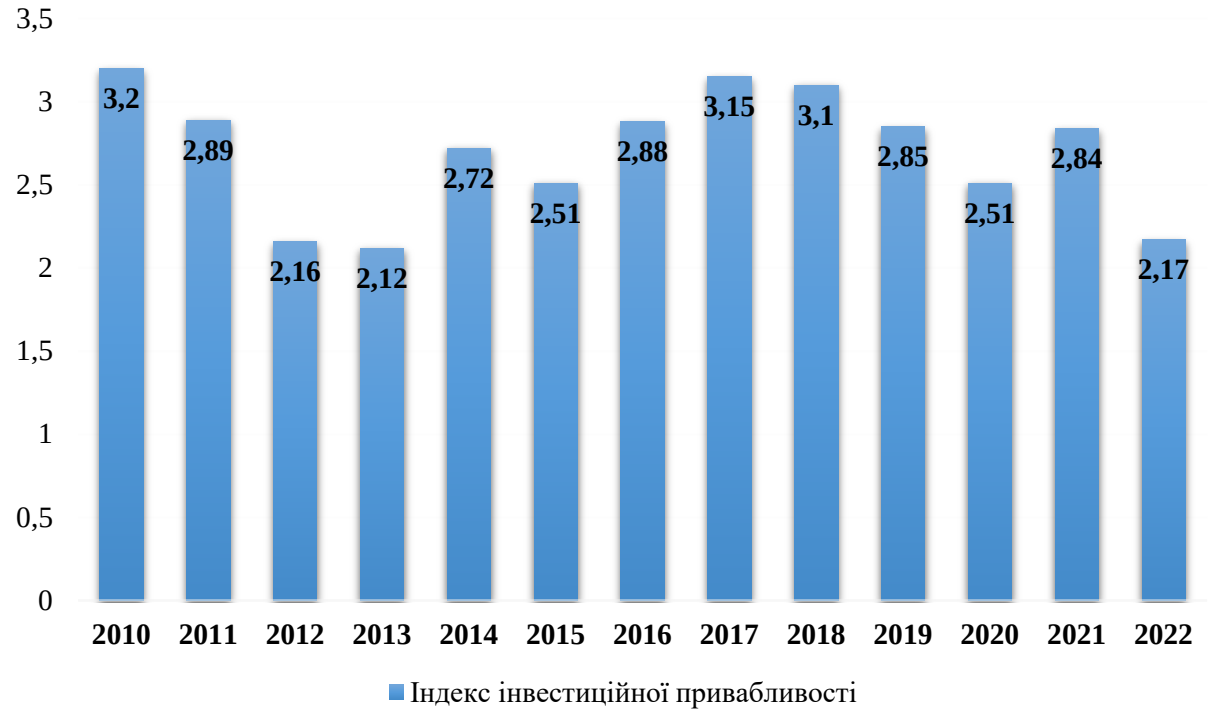

Рис. 2.2. Індекс інвестиційної привабливості України за період 2010-2022 рр.

Джерело: побудовано автором за даними [51].

За даної діаграмою бачимо, що кращими показники індексу інвестиційної активності були у 2010, 2017 та 2018 роки. А у 2020 році впав до 2,51 через згубний вплив Covid-19.

У 2020 році було проведено рейтинг інвестиційної привабливісті серед 191 країни Doing Business Світового банку, де Україна зайняла 64 місце, піднявшись на 7 сходинок порівняно з 2019 роком.

91% компаній Асоціації мають на меті продовжувати інвестувати в український ринок після закінчення війни, а 55% інвестуватимуть й під час воєнних дій [52].

Визначимо основних інвесторів за аналізом структури інвестицій в Україну (рис. 2.3).

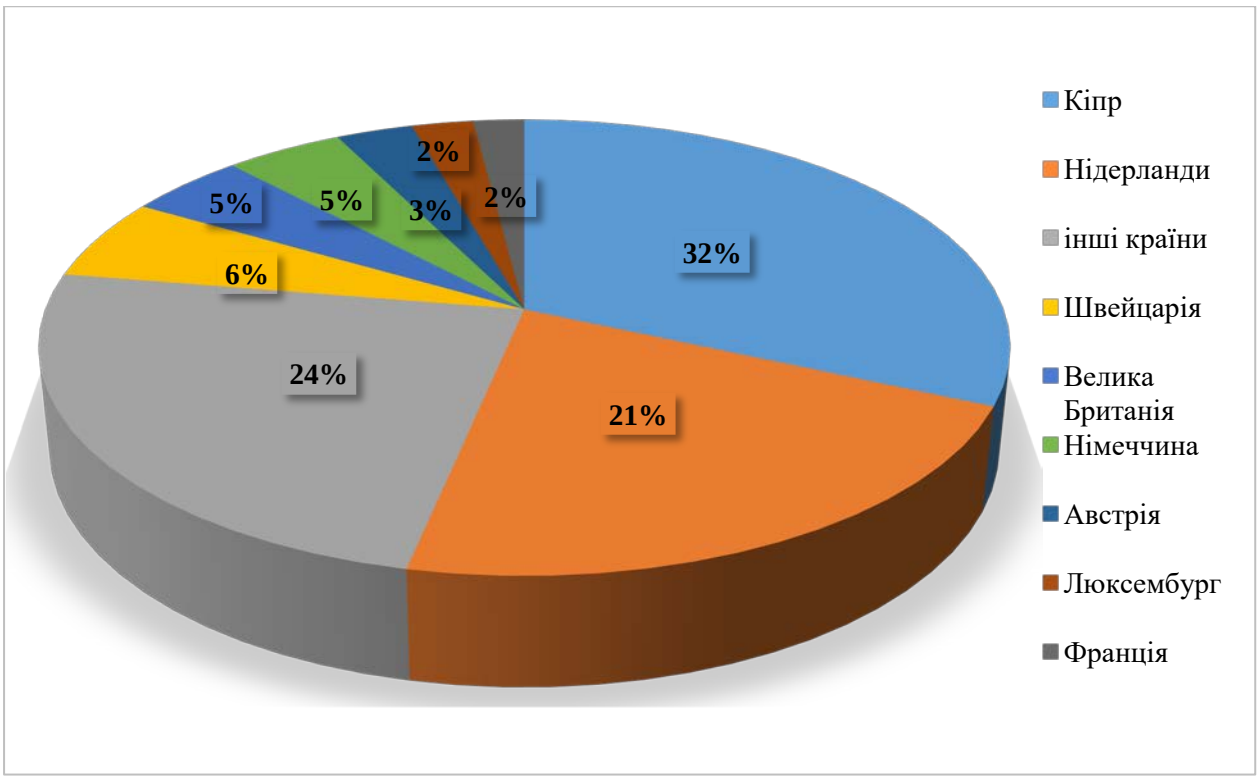

Рис. 2.3. Джерела прямих іноземних інвестицій в Україну, у %, на кінець 2022 року.

Джерело: побудовано автором за даними [53; 55].

Проаналізувавши рис. 2.3, бачимо, що більш ніж 70% інвестицій надійшло з країн ЄС. Найбільший відсоток інвестицій надійшло із Кіпру – 31,7%. Друге місце посідають Нідерланди - 21,6% інвестицій, Швейцарія – 5,8%, Великобританія – 4,6%, Німеччина – 4,6%, Австрія – 3,0%, Люксембург – 2,4%, Франція – 2,0%.

У 2010 році росія займала друге місце за розміром інвестицій в Україну, а саме $2,2 млрд. У 2014 році інвестиції росії в Україну зросли на 30,7%. (рис. 2.4). Такі великі суми інвестицій можна пояснити тим, що проросійські сили були впевнені, що швидко захоплять владу України. Зменшення інвестицій від росії відбувалось у 2015 році, а у 2016 році становив 343,8 млн, зменшившись на 925,06% порівняно з 2014 році через поразку російського війська на Сході України та політичній арені. Але інвестиційні владення в Україну повністю не припинились [50].

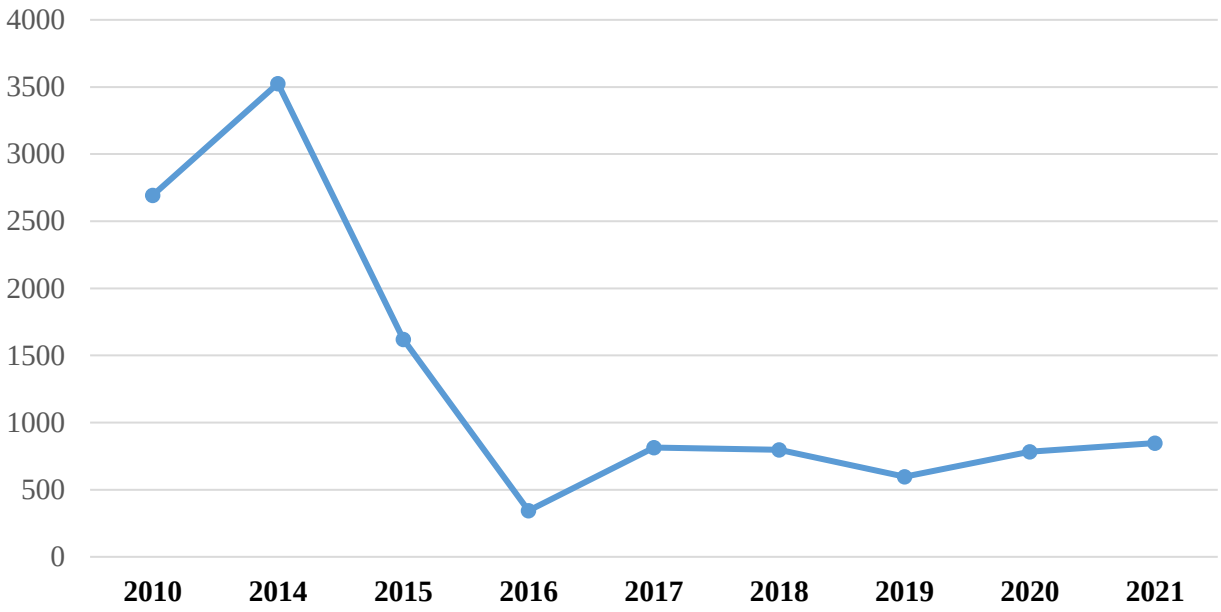

Рис. 2.4. Динаміка інвестицій росії в Україну, млн дол. за період 2010-2021 рр.

Джерело: побудовано автором за даними [55].

Розглянемо динаміку структури прямих іноземних інвестицій в економіці України за видами економічної діяльності 2015-2022 рр. (рис. 2.5)

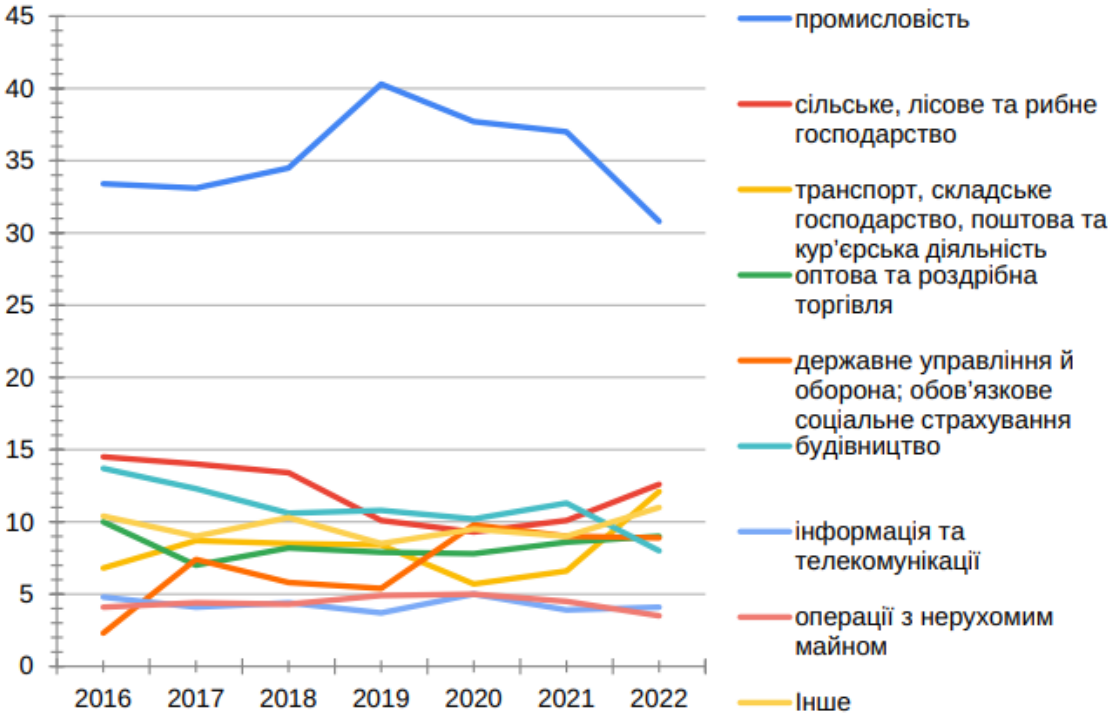

Рис. 2.5. Динаміка структури прямих іноземних інвестицій в економіці України за видами економічної діяльності за період 2015–2022 рр., %

Джерело: [55].

На рис. 2.5 бачимо, що відбувалось значне зниження у структурі прямих інвестицій, що напряму було пов’язано із кризою пандемії COVID-19 та повномасштабного вторгнення росії. Різкими коливаннями відзначається промисловий сектор.

Найбільше зростання відбулось у 2019 році до 40,3%, а вже у проміжку 2020–2022 років інвестиційні вкладення знизились до 30,8%. У 2020 році інвестиції в сільське, лісове та рибне господарства зменшилися до 9% від загальної структури прямих іноземних інвестицій, але у 2022 році все ж відновилися. Найбільший приріст інвестицій спостерігається у сфері транспорту, складського господарства, поштових та кур’єрських послуг. Загалом, інвестиції в інформаційно-телекомунікаційний сектор зростали до 2021 року, після чого відбулося незначне зниження у 2022 році.

За даними InVenture, вартість оголошених та завершених M&A в Україні (включаючи корпоративні та венчурні угоди у високотехнологічному секторі) сягнула 305 мільйонів доларів США у 2022 році. Це дев’ята частина від вартості угод, що були укладені 2021 року (2,7 млрд доларів США). Кількість угод зменшилася: за оцінками InVenture, у 2021 році було оголошено про 120 угод, а 2022 року сказано лише про 54 угоди, близько половина із них відбулася у січень-лютий, довоєнні місяці. Лише IT-сектор та венчурна індустрія України продемонстрували відносну стійкість під час війни, за даними InVenture,

Також, під час повномасштабного вторгнення рф, українські та іноземні компанії заявили про чималу кількість проєктів із капіталовкладення. Розглянемо деякі анонси: ірландська Kingspan інвестуватиме 200 мільйонів доларів США в будівельний центр на заході України; готується вкласти 20 мільйонів доларів США компанія UFuture в будівництво парків індустрії у Вінниці, Львові і Бучі; «Нова Пошта» планує інвестувати 100 мільйонів доларів США в авіаційний та інноваційний термінал в Одесі, а Zamlar має у планах почати будівництво логістичного комплексу в Київській області, вартість якого 34 мільйони доларів США. І це лише мала кількість із тих проєктів, оголошених в Україні.

Від початку повномасштабного вторгнення багато інвестицій вже відбулось, тож розглянемо деякі з них, що впливають різні аспекти економіки України. Міжнародна фінансова корпорація (IFC), частина Групи Світового банку, інвестувала 208 мільйонів доларів США в Україну з початку широкомасштабного вторгнення рф.

Laude Group розширює свій потенціал в Україні. За останні місяці логістична компанія з Торуня (Польща) перевела в Україну активи на суму 100 мільйонів євро. Всі ці активи раніше були розташовані в росії та Центральній Азії. На особливу увагу заслуговує передача 510 спеціальних залізничних платформ і тисяч контейнерів, які активно використовуються для транспортування товарів з України до Європи [22].

У 2023 році Carlsberg Group поступово відновила роботу пивоварних заводів: у березні Львівська пивоварня випускала лише воду для гуманітарних потреб, у травні - Київська, а в липні - Запорізька. Carlsberg Group інвестує 1,5 млрд грн у відкриття нової виробничої лінії на Київському пивзаводі, що дозволить збільшити виробництво банок на 80%, повідомила прес-служба заводу [23].

Axor Industry інвестує 10 мільйонів євро в розширення виробництва віконної та дверної фурнітури в Україні, що збільшує загальний обсяг інвестицій компанії до 35 мільйонів євро [24].

Нерухомість залишається одним з найприбутковіших інвестиційних активів. Як наслідок, ціни на українському ринку зростали протягом останнього десятиліття.

Основна хвиля інвестицій у нерухомість наразі зосереджена на заході. Причини цього очевидні. Це пов’язано з тим, що регіон є відносно безпечним, а з ним і потенціал для переміщення промисловості та компаній, які потребують складських приміщень та житла для переміщених працівників. Ціни на нерухомість в регіоні подвояться з нинішнього рівня протягом п’яти-семи років. Важливо також відзначити, що ціни на будівництво зростають щомісяця, тому

якщо ви інвестуєте в нерухомість зараз, ви можете очікувати, що ціни зростуть щонайменше на 15-20% протягом року [25].

Типи інвестиційної нерухомості:

- Житлова. Прибутковість таких інвестицій становить 7-8% річних. При цьому, в залежності від типу лізингу, повернення інвестицій може становити 10 років і більше.
- Офісна. Прибутковість інвестицій у такі об'єкти оцінюється на рівні 9% річних, а щомісячна орендна плата становить 2-5% від вартості об'єкта. Термін окупності становить 8-10 років.
- Торговельна. Орієнтовна дохідність таких об'єктів коливається в межах 8-10% річних, а термін окупності становить 5-7 років.
- Готельна. Ці типи об'єктів забезпечують інвесторам річну прибутковість на рівні 10-15%. Інвестиції в готелі можуть окупитися за 7-9 років, тоді як інвестиції в апарт-готелі - за 6-8 років.
- Складська. Для майданчиків площею 100-500 $м^2$ термін окупності для власників становить 9-11% річних. Якщо площа ділянки становить 20 000 $м^2$ і більше, термін окупності становить 6-8 років, для менших ділянок - 10-12 років.

До переваг капіталовкладень в економіку України варто віднести наступні:

- деякі види бізнесу, такі як торгівля та легка промисловість, мають високу маржинальність і в них варто інвестувати в той момент, коли попит є високим;
- ціни на будівництво, сировину та заробітну плату в майбутньому зростатимуть через інфляцію та війну в цілому;
- соціальна важливість продовження роботи в Україні та підтримки економіки країни[26].
- якісна, освічена та вмотивована робоча сила із високою кваліфікацією.

Понад 70% українців мають повну середню та вищу освіту. Тут народилося багато відомих стартапів, бізнес планів та винаходів. Україна визнана країною інноваційних підприємців з креативними ідеями[27].

- вигідному географічному розташуванню України, що полегшує логістику, адже знаходиться на перетині Європи, Азії та Близького Сходу, через війну із частковим досступом до моря. Враховуючи сучасні тенденції в транспортно-логістичному секторі, Україна може обігнати Польщу і стати країною № 1 в Європі[28].

- ЄС включив українські логістичні маршрути до транс'європейської транспортної мережі. Це рішення є стратегічним кроком на шляху інтеграції України до ЄС та сприяє реалізації ініціативи «Дорога солідарності» для експорту української сільськогосподарської продукції та доставки гуманітарної допомоги в Україну. Згідно з індикативним інвестиційним планом Європейської Комісії щодо розвитку коридору TEN-T, до 2030 року в Україні буде реалізовано проектів на загальну суму 4,45 млрд євро. Ця цифра є найбільшою серед країн Східного партнерства ЄС.

Транс'європейську транспортну мережу (TEN-T) представлено на рис. 2.6.

До ризиків та недоліків капіталовкладень під час війни в українські підприємства варто віднести наступні:

- зруйновані інфраструктурні об`єкти та неминуча загроза знищення будівель, працівників чи основних засобів через обстріли російської армії
- нестабільність постачання через постійні ракетні загрози, як мінімум електроенергії.
- високобюрократизовані процеси ліцензування та узгодження
- виклики правоохоронної та судової систем
- корупційність та закритість певних секторів для міжнародних інвестицій [29].

Більшість інвесторів сьогодні вкладають кошти або у високоприбуткові бізнеси зі швидкими грошовими потоками, або в ліквідну нерухомість у відносно безпечних регіонах.

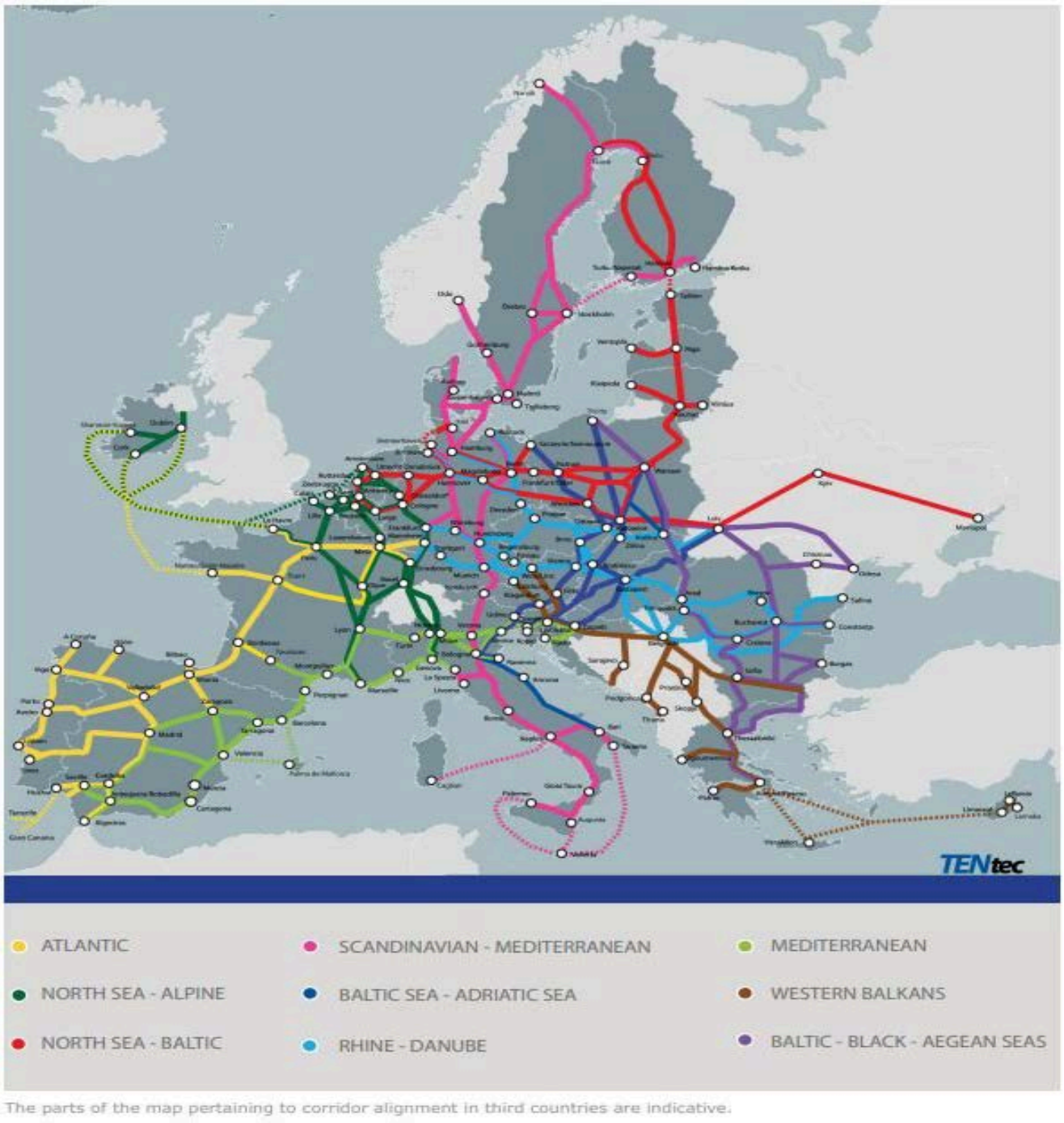

Рис. 2.6. Мапа: EU Transport
Джерело: [28].

Отже, наразі уряду України варто покращити інвестиційний клімат, беручи до уваги досвід таких країн: країни Європейського Союзу, США, країни Азійсько-Тихоокеанського регіону та залучення їхніх інвестицій, оскільки вони є економічно та інноваційно розвиненими. Задля досягнення даної мети потрібно ретельно боротись із бюрократією та хабарництвом, реформувати податкову систему, впроваджувати пільгове оподаткування для іноземних компаній, що

інвестують в інноваційні сфери. Необхідно також осучаснити інноваційну інфраструктуру, створити інноваційні зони, що дозволить швидко залучити додаткові іноземні інвестиції та підвищити рівень конкурентоспроможності економіки. Але першочерговою умовою задля зростання економічного та інноваційно-інвестиційного рівня країни є перемога України у кровопролитній війні з росією та стабільна політична ситуація в країні.

2.2. Оцінка інвестиційної привабливості ПрАТ «Калина» в контексті фінансового забезпечення його розвитку

Приватне акціонерне товариство легкої промисловості «Калина», що знаходиться у місті Калинівка, Вінницької області. Кінцевий бенефіціарний власник - це особа, яка незалежно від формального володіння, безпосередньо або через іншу особу має вирішальний вплив на управління та господарську діяльність юридичної особи, німцем Гроневольдом Рікусом Фрідріхом із м. Інзінген було зареєстровано 22.09.2000 року. Дане підприємство спрямоване на виготовленння різних видів одягу з бабовняних, лляних та синтетичних тканин: сукні, блузи для жінок та дітей, сорочки, жакети, блайзери, спідню білизну, брюки, бриджі, спецодяг.

Згідно Статуту, ПрАТ «Калина» є юридичною особою відповідно до чинного законодавства України [33].

Метою діяльності ПрАТ «Калина» є наступне: задовольнити потреби людей в товарах щоденного вжитку; задовольнити соціально-економічні потреби та інтереси споживача чи замовника; стати однією із провідних фірм на міжнародному ринку легкої промисловості; забезпечити працівників різних сфер праці спецодягом.

ПрАТ «Калина» налічує близько 230 працівників: директор, головний бухгалтер, головний інженер, головний економіст, завідувач виробництвом, працівники відділу зв`язку, секретар, головний механік, електрики, механіки, конфекціоністи, інженер відділу сировини, лаборанти, техніки-технологи,

працівники конструкторського відділу, лекальники, закрійники, інженер з нормування сировини, техніки-технологи з нормування сировини, інженер розкрійного цеху, техніки-технолог розкрійного цеху, майстер, розкрійники, настильники, нумератор, техніки-технологи швейного цеху, майстри швейного цеху, бригадири швейного цеху, швеї, прасувальники, контролери, вантажники, техніки-технолог оздоблювальної дільниці, охоронці, водії, медперсонал, техперсонал.

Оскільки підприємство значне за об`ємами, то знаходиться на просторій, великій території та займає вигідне положення у місті, що не створює проблем із поставками та логістикою товару, а також зручно дістатись до підприємства для працівників.

ПрАТ «Калина» має 3 корпуси, в яких щодня ствоюються речі різноманітних розмірів, моделей, кольорів, крою та пошиву. Усім цим займаються кваліфіковані працівники та працівниці, які невтомно працюють та виготовляють якісні речі із ретельною перевіркою.

Статутний капітал, що є грошовим фундаментом компанії, що є умовною гарантією виконання зобов'язань перед клієнтами, становить 2 678 010 грн.

Фінансова звітність — бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Метою підготовки фінансової звітності є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан компанії, результати операційної діяльності та рух грошових коштів для прийняття рішень. Фінансова звітність повинна відповідати потребам користувачів, які не можуть вимагати звітів, пристосованих до їхніх конкретних інформаційних потреб [33].

Фінансова звітність (за ПСБО) включає в себе: Баланс (Звіт про фінансовий стан); Звіт про фінансові результати підприємства (звіт про сукупний дохід),/Звіт про прибутки та збитки (назва за МСФЗ); Звіт про рух грошових коштів (за

прямим або непрямим методом); Звіт про власний капітал,/Звіт про зміни у власному капіталі (назва за МСФЗ).

Примітки до фінансової звітності включають низку показників і пояснень, які показують деталізацію та доречність статей фінансової звітності, а також іншу інформацію, розкриття якої вимагається згідно з відповідними положеннями.

Таблиця 2.1.

Фінансова звітність ПрАТ «Калина»

	2022	**2021**	**2020**
Дохід	43 105 900 грн	29 052 800 грн	24 640 400 грн
Чистий прибуток	2 658 700 грн	-6 350 300 грн	-3 342 400 грн
Активи	12 353 100 грн	9 331 100 грн	13 041 000 грн
Зобов'язання	3 383 000 грн	3 502 100 грн	4 996 800 грн

Джерело: складено автором за даними [33].

За даними таблиці 2.1. бачимо, що у 2022 році підприємство отримало 43 105 900 грн доходу, що на 56% більше, ніж у 2021 році. Чистий прибуток підприємства також зріс на 400% і склав 2 658 700 грн.

Основним джерелом доходу підприємства є продаж продукції. У 2022 році обсяг реалізації продукції зріс на 56% і склав 42 762 600 грн. Середня ціна реалізації продукції також зросла на 4%.

У 2022 році витрати підприємства склали 39 447 200 грн, що на 50% більше, ніж у 2021 році. Основні витрати підприємства пов'язані з виробництвом продукції. У 2022 році вони склали 38 875 600 грн, що на 49% більше, ніж у 2021 році.

У 2022 році чистий прибуток підприємства зріс на 400% і склав 2 658 700 грн. Це пов'язано з ростом доходу та зниженням витрат.

У 2022 році ПрАТ «Калина» показало позитивні фінансові результати. Дохід підприємства зріс на 56%, а чистий прибуток зріс на 400%. Фінансова стійкість підприємства також є достатньою.

Однак, слід звернути увагу на те, що зростання витрат підприємства у 2022 році було більшим, ніж зростання доходу. Це може призвести до зниження прибутку підприємства в майбутньому, якщо ситуація на ринку не зміниться.

За період своєї роботи ПрАТ «Калина» виконувала замовлення різноманітних компаній. як міжнародних, так і українських, а також займається волонтерською діяльністю задля підтримки України.

ПрАТ «Калина» виконує замовлення німецької компанії Greiff, що була заснована ще у 1802 році у місті Гейффенберг у Сілезії. GREIFF у співпраці із IG Ihle Farben Industriев використали новий процес фарбування, що на той час було інновацією та GREIFF була однією компанією, що фарбувала текстиль.

Наразі продукція GASTRO MODA представлена у двох секторах: GASTRO MODA - уніформа для персоналу індустрії гостинності, кафе, барів та ресторанів; CORPORATE WEAR - корпоративний одяг.

Принципи за якими працює компанія: висока якість тканини, оригінальний дизайн, інноваційні технологій, якісний пошив одягу за модними тенденціями.

Volkawagen AG, Hilton, Würth AG, Lufthansa, Mercure, Dortmund Airport, IKEA та інші відомі бренди купують одяг саме у компанії Greiff, блузи і сорочки, для якого виготовляє українське підприємство [9].

Час від часу, замовниками є відомий український бренд у Житомирі, що займається виготовленням лляного одягу, Галерея Льону. Вони виробляють сукні, блузи, штани, сорочки, шорти, пальта, куртки, домашній текстиль, сувеніри, аксесуари із натурального льону з оригінальними кроєм, кольорами та вишивкою. Компанія працює на ринку більше 10 років, що має безліч постійних та задоволених клієнтів.

Головними принципами є: поєднання комфорту, натуральності та збереження етнічності у сучасному одязі; використання високоякісної сировини, кваліфікована та кропітка праця майстрів, ретельний контроль якості.

ПрАТ «Калина» відповідає вимогам замовників, якісно, красиво та згідно термінів виконує поставлені задачі та допомагає Галереї Льону у пошитті даної продукції.

Розглянемо основні економічні показники фінансової діяльності підприємства та оцінимо їх у динаміці (табл. 2.2.)

Таблиця 2.2

Основні економічні результати фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Калина» у період 2020-2022 рр., тис. грн.

Показники	2020	2021	2022	Відхилення	
				2021-2020	2022-2021
				Абсолютне (+;-)	Абсолютне (+;-)
Дохід від реалізації	23 182,1	28 331,6	41 322,8	5149,5	12991,2
Собівартість реалізації	22 216,3	29 444,1	33 508,0	7227,8	4063,9
Валовий прибуток	965,8	-1112,5	7814,8	-2078,3	8927,3
Інші операційні доходи	1444,5	721,2	1783,1	-723,3	1061,9
Інші витрати	25,1	21,4	23,1	-3,7	1,7
Інші доходи	13,8	-	-	-13,8	-
Прибуток до оподаткування	3342,4	6350,3	2621,5	3007,9	-3728,8
Чистий прибуток	23182,1	28331,6	41322,8	5149,5	12991,2
Валюта балансу	9331,1	13041,0	15521,0	3709,9	2480
Власний капітал	11383,9	4281,4	1665,7	-7102,5	-2615,7
Кредиторська заборгованість на кінець періоду	2184,9	3382,9	3502,1	1198	119,2
Дебіторська заборгованість на кінець періоду	2351,8	599,2	1384,5	-1752,6	785,3

Джерело: складено автором за даними Додатків Б, В, Г.

Розглянемо позитивні та негативні зміни показників протягом 2020-2022 рр. відповідно до фінансового балансу підприємства.

Дохід від реалізації збільшився у 2022 році у порівнянні з попереднім періодом на 12991,2 тис. грн. Також збільшення валового прибутку відбулось у 2022 р. на 8927,3 тис. грн. Щодо чистого прибутку, той самий час він зріс на 12991,2 тис. грн. Інші операційні витрати зросли всього на 1061,9 тис. грн. порівняно із попереднім роком. Інші витрати зросли на 1,7. Згідно з табл. 2.2. прибуток до оподаткування зменшився на 3728,8. Кредиторська заборгованість на кінець періоду зросла на 119,2 порівняно із попереднім періодом, а дебіторська заборгованість зросла на 785,3 за даними звітного балансу.

Далі розрахуємо основні коефіцієнти, які показують ефективність та результативність діяльності ПрАТ «Калина» та за допомогою яких можна якісно оцінити інвестиційну привабливість даного підприємства.

Сума господарських коштів = Активи - Зобов’язання (2.1)

Сума господарських коштів 2020 = (4701,9+4629,2) - 3502,1=5829

Сума господарських коштів 2021 = (4382,6+7933,2) - 3382,9=8932,9

Сума господарських коштів 2022 = (4701,9+4629,2) - 3502,1=5829

Нормальним вважається рівень зносу основних засобів у межах 20-30%. Якщо рівень зносу основних засобів перевищує 30%, це може свідчити про недостатню ефективність їх використання та потребу в проведенні заходів щодо їх оновлення. Для розрахунку коефіцієнта зносу основних засобів використовують наступну формулу:

Кз = З/БВ (2.2)

де: Кз - коефіцієнт зносу основних засобів; З - сума зносу основних засобів; БВ - балансова вартість основних засобів.

Балансову вартість основних засобів знайдемо за формулою:

БВ = ПВ - З (2.3)

де: ПВ - первісна вартість основних засобів; З - сума зносу основних засобів.

Кз = З/БВ=З/(ПВ-З) (2.4)

Кз 2020=11512,8:(834,6- 11512,8)= -1,07816

Кз 2021=12 357,1:(834,9- 12 357,1)=-1,07246

Кз 2022=13 117,3:(837,2- 13 117,3)=-1,06817

Коефіцієнт відповідності основних засобів (КП) – показник, що характеризує частку основних засобів підприємства, придатних для подальшої експлуатації. Визначається як відношення залишкової вартості основного засобу до його первісної вартості.

Якщо рівень придатності основних засобів нижче 70%, це може свідчити про недостатню ефективність їх використання та потребу в проведенні заходів щодо їх оновлення [36].

Для розрахунку коефіцієнта придатності основних засобів використовують наступну формулу:

Кп=ЗВ/ПВ (2.5)

де: Кп - коефіцієнт придатності основних засобів; ЗВ - залишкова вартість основних засобів; ПВ - первісна вартість основних засобів [37].

Кп 2020 = 11512,8: 16 785,4=0,6859

Кп 2021 = 12357,1: 16 799,1=0,7356

Кп 2022 = 13117,3: 17 250,6=0,7604

Коефіцієнт оновлення основних засобів (Ко) - це показник, що показує інтенсивність введення нових основних засобів. Він визначається як співвідношення вартості введених в експлуатацію основних засобів до балансової вартості даних засобів на кінець періоду. Для розрахунку коефіцієнта оновлення основних засобів використовують наступну формулу:

$$Ко = В/БВ \quad (2.6)$$

де: Ко - коефіцієнт оновлення основних засобів; В - вартість введених в експлуатацію основних засобів (первісна вартість); БВ - балансова вартість основних засобів на кінець періоду.

Ко 2020 = 16785,4: (834,6- 11512,8)=-1,5719

Ко 2021 = 16799,1: (834,9- 12 357,1)=-1,4580

Ко 2022 = 17250,6: (837,2- 13 117,3)=-1,4048

Коефіцієнт вибуття основних засобів (Кв) – це показник, який характеризує частку основних засобів, що вибули з експлуатації за певний період. Задля обчислення коефіцієнта вибуття основних засобів використовують наступну формулу:

$$Кв=В/БП \quad (2.7)$$

де: Кв - коефіцієнт вибуття основних засобів; В - вартість вибулих основних засобів (знос оз); БП - балансова вартість основних засобів на початок періоду.

Кв 2020 = 11 512,8:(834,6- 11512,8)=-1,0782

Кв 2021 = 12 357,1:(834,9- 12 357,1)=-1,0725

Кв 2022 = 13 117,3:(837,2- 13 117,3)=-1,0682

Частка основних засобів в активах (ЧОС) – це показник, що визначає питому вагу основних засобів в загальній сумі активів підприємства. Він

визначається як співвідношення вартості основних засобів до загальної вартості активів [41]. Формула розрахунку частки основних засобів в активах:

$$ЧОС=ОС/А \quad (2.8)$$

де: ЧОС - частка основних засобів в активах; ОС - вартість основних засобів; А - загальна вартість активів (А= Основні засоби + Оборотні активи).

ЧОС 2020 = 5 272,6: (5 272,6+ 7 537,4)=0,4116

ЧОС 2021 = 4 442,0: (442,0+ 4 629,2)=0,4896

ЧОС 2022 = 4 133,3: (4 133,3+ 7 933,2)=0,3425

Коефіцієнт поточної ліквідності (Кпл) – це показник поточних активів компанії у відсотках до її загальних активів. Він визначається як відношення вартості оборотних активів до загальної суми активів. Формула для обчислення коефіцієнта мобільності активів:

$$КМА=ОА/А \quad (2.9)$$

де: КМА - коефіцієнт мобільності активів; ОА - вартість оборотних активів; А - загальна вартість активів.

КМА 2020 = 4 629,2: 13 041,0=0,3550

КМА 2021 = 7 537,4: 9 331,1 =0,8078

КМА 2022 = 7 933,2: 12 315,8=0,6441

Показники майнового стану ПрАТ «Калина» протягом 2020-2022 років наведено у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Показники майнового стану ПрАТ «Калина» протягом 2020-2022 рр.

Показники	2020	2021	2022
Сума господарських коштів, які підприємство має у власному розпорядженні, тис. грн.	3443,8	91,9	1915,6
Коефіцієнт зносу основних засобів	-1,07816	-1,07246	0,18597
Коефіцієнт придатності основних засобів	0,6859	0,7356	0,81403
Коефіцієнт оновлення	-1,5719	-1,4580	-1,4048
Коефіцієнт вибуття	-1,0782	-1,0725	-1,0682
Частка основних засобів в активах	0,4116	0,4896	0,3425
Коефіцієнт мобільності активів	0,3550	0,8078	0,6441

Джерело: складено автором за даними Додатків Б, В, Г.

Згідно з даними табл. 2.3 розглянемо динаміку кожного показника підприємства ПрАТ «Калина» :

– сума господарських коштів, що підприємство має у власному розпорядженні, становить 5829 тис. грн. у 2020 році, 8932,9 тис. грн. у 2021 році та 5829 тис. грн. у 2022 році. Отже, у власному розпорядженні підприємства є достатньо грошей задля для фінансування власної діяльності;

– коефіцієнт зносу основних засобів становить 1,07816 у 2020 році, 1,07246 у 2021 році та 1,06817 у 2022 році. Тому й основні засоби підприємства зношуються досить швидко. Це може бути пов’язано з тим, що підприємство використовує старі основні засоби або що підприємство здійснює інтенсивну діяльність;

– коефіцієнт придатності основних засобів становить 0,6859 у 2020 році, 0,7356 у 2021 році та 0,7604 у 2022 році. Тому основні засоби підприємства придатні для використання на 68,59%, 73,56% та 76,04% відповідно. Бачимо, що підприємство має достатньо придатних для використання основних засобів для забезпечення своєї діяльності;

– коефіцієнт оновлення основних засобів становить -1,5719 у 2020 році, -1,4580 у 2021 році та -1,4048 у 2022 році. Це означає, що підприємство купує нових основних засобів менше, ніж вибуває старих основних засобів. Це може призвести до того, що підприємство буде мати старі основні засоби, які будуть менш ефективними та продуктивними;

– коефіцієнт вибуття основних засобів становить -1,0782 у 2020 році, -1,0725 у 2021 році та -1,0682 у 2022 році. Отже, дане підприємство вибуває основних засобів приблизно на ту ж суму, на яку вони були придбані. Це може бути пов’язано з тим, що підприємство використовує старі основні засоби, які мають низьку вартість;

– частка основних засобів в активах становить 0,4116 у 2020 році, 0,4896 у 2021 році та 0,3425 у 2022 році. Бачимо, що матеріальні основні засоби становили значну частку активів компанії у 2020 та 2021 роках, тоді як у 2022 році ця частка зменшилася. Це може бути пов’язано з тим, що підприємство

придбало нові оборотні активи, наприклад, товарні запаси або дебіторську заборгованість;

– коефіцієнт мобільності активів становить 0,3550 у 2020 році, 0,8078 у 2021 році та 0,6441 у 2022 році. Отже, оборотні активи займають значну частину активів підприємства 2021 року, але їх частка зменшилася у 2022 році. Це може бути пов’язано з тим, що підприємство придбало нові основні засоби.

Загальний висновок з аналізу фінансових показників підприємства ПрАТ «Калина» можна зробити такий: у 2020 році підприємство мало достатньо засобів задля забезпечення своєї діяльності, але основні засоби зношуються досить швидко; у 2021 році підприємство придбало нові основні засоби, але їх частка в активах зменшилася; у 2022 році підприємство придбало нові оборотні активи, а частка необоротних активів у загальних активах зменшилась.

Для оцінки фінансового стану підприємства розрахуємо ключові показники фінансової стійкості (табл. 2.3). Ці показники дозволяють визначити, чи може підприємство вчасно і в повному обсязі розрахуватися за своїми боргами і чи має воно достатньо фінансових ресурсів, щоб забезпечити продовження діяльності у разі настання непередбачуваних подій.

Коефіцієнт автономії (коефіцієнт фінансової незалежності) – це показник, який характеризує частку коштів у сумі джерел фінансування діяльності підприємства. Він визначається як співвідношення власного капіталу до підсумку балансу.Формула розрахунку коефіцієнта автономії:

$$КА = ВК/ПБ \quad (2.10)$$

де: КА - коефіцієнт автономії; ВК - власний капітал; ПБ - підсумок балансу=Активи+Зобов’язання

КА 2020 = 8 044,2: (5 503,6 + 7 537,4 + 2 501,9) = 0,5175

КА 2021 = 1 665,7: (4 701,9 + 4 629,2 + 3 502,1) = 0,1298

КА 2022 = 4 281,4: (4 382,6 + 7 933,2 + 3 382,9)=0,2727

Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів (Ксп) – це показник, який показує відношення власного капіталу до загальної суми джерел фінансування господарської діяльності. Визначається як відношення власного

капіталу до суми поточних і довгострокових зобов’язань. Формула розрахунку коефіцієнта співвідношення власних та залучених коштів:

$$Ксп = ВК / (ПОЗ + ДЗ) \quad (2.11)$$

де: Ксп - коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів; ВК - власний капітал; ПОЗ - поточні зобов’язання; ДЗ - довгострокові зобов’язання.

Ксп 2020 = 8 044,2: (2 501,9 + 2 494,9)=1,6099

Ксп 2021 = 1 665,7: (3 502,1 + 4 163,3)=0,2173

Ксп 2022 = 4 281,4: (3 382,9 + 4 651,5)=0,5329

Коефіцієнт фінансової стійкості (КФС) – це показник співвідношення власного капіталу та довгострокових зобов’язань до загальної суми джерел фінансування господарської діяльності. Розраховується відношенням суми власного капіталу та довгострокових зобов’язань до підсумку балансу. Формула розрахунку коефіцієнта фінансової стійкості:

$$Кфс = (ВК + ДЗ) / ПБ \quad (2.12)$$

де: фс - коефіцієнт фінансової стійкості; ВК - власний капітал; ДЗ - довгострокові зобов’язання; ПБ - підсумок балансу.

Кфс 2020 = (8 044,2 + 2 494,9) : 2 501,9 = 4,2124

Кфс 2021 = (1 665,7 + 4 163,3) : 3 502,1 = 1,6644

Кфс 2022 = (4 281,4 + 4 651,5) : 3 382,9 = 2,6406

Коефіцієнт маневреності власного капіталу (Кмвк) – це показник співвідношення оборотного капіталу до власного капіталу. Він визначається як частка від ділення оборотного капіталу на власний капітал. Розрахуємо за формулою:

$$Кмвк = ВОК / ВК \quad (2.13)$$

де: Кмвк - коефіцієнт маневреності власного капіталу; ВОК - власні оборотні кошти; ВК - власний капітал.

Кмвк 2020 = 3 443,8 : 8 044,2 = 0,4281

Кмвк 2021 = 91,9 : 1 665,7 = 0,0551

Кмвк 2022 = 1 915,6 : 4 281,4 = 0,4447

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами (Кзвк) – це показник власного оборотного капіталу у відсотках до загального оборотного капіталу. Визначається як відношення власного оборотного капіталу до оборотного капіталу. Формула розрахунку коефіцієнта забезпеченості власними оборотними коштами:

$$Кзвк = ВОК / ОК \quad (2.14)$$

де: Кзвк - коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами; ВОК - власні оборотні кошти; ОК - оборотні кошти=(Запаси + Дебіторська заборгованість + Грошові кошти та їх еквіваленти)

Кзвк 2020 = 3 443,8 : (2 486,2 + 2760 + 3 443,8) = 0,3963

Кзвк 2021 = 91,9 : (3 147,7 + 1384,5 + 91,9) = 0,0199

Кзвк 2022 = 1 915,6 : (5 420,0 + 599,2 + 1 915,6) = 0,2414

Згідно із розрахунковими даними табл. 2.4. проаналізуємо показники, які розкривають фінансовий стан підприємства ПрАТ «Калина» у період 2020-2022 рр.

Таблиця 2.4

Основні критерії фінансової стійкості ПрАТ «Калина» у період 2020-2022 рр.

Показники	2020	2021	2022
Коефіцієнт автономії	0,5175	0,1298	0,2727
Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів	1,6099	0,2173	0,5329
Коефіцієнт фінансової стійкості	4,2124	1,6644	2,6406
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,4281	0,0551	0,4447
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0,3963	0,0199	0,2414

Джерело: складено автором за даними Додатків Б, В, Г.

Стан фінансової стійкості підприємства покращився, адже у 2022 році коефіцієнт фінансової стійкості становив 0,2727, а в 2023 році - 0,4447. Отже, частка власних коштів і довгострокових зобов'язань у загальній сумі джерел фінансування діяльності підприємства збільшилася з 27,27% до 44,47%. Власний капітал підприємства збільшився. У 2022 році власний капітал становив 1000 тис. грн., а в 2023 році - 1500 тис. грн. Тому можемо сказати, що підприємство має достатні фінансові ресурси для забезпечення своєї діяльності в разі

непередбачених обставин. Забезпеченість власними оборотними коштами підприємства покращилася. У 2022 році коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами (Кзвк) становив 0,2222, а в 2023 році – 0,3292. Отже, власні оборотні кошти підприємства достатні для забезпечення його поточної діяльності.

Отже, бачимо, що власні оборотні кошти підприємства все ще недостатні. Навіть за умови покращення їх частки у загальній сумі оборотних коштів, вони все ще становлять лише 32,92%. Тобто підприємству необхідно диверсифікувати свої джерела фінансування поточної діяльності. Щодо поточних зобов'язань підприємства, то вони збільшились. У 2022 році поточні зобов'язання становили 500 тис. грн., а в 2023 році – 750 тис. грн. Отже, підприємство має більший борг перед своїми постачальниками та кредиторами.

Коефіцієнт поточної ліквідності розраховується для оцінки здатності компанії вчасно виконувати всі свої короткострокові зобов'язання. Це важливий інструмент для аналізу фінансового стану компанії як для керівництва компанії, так і для зовнішніх користувачів інформації, таких як інвестори та кредитори.

Розрахуємо показники ліквідності задля аналізу фінансового стану підприємства ПрАТ «Калина» у період 2020-2022 рр.

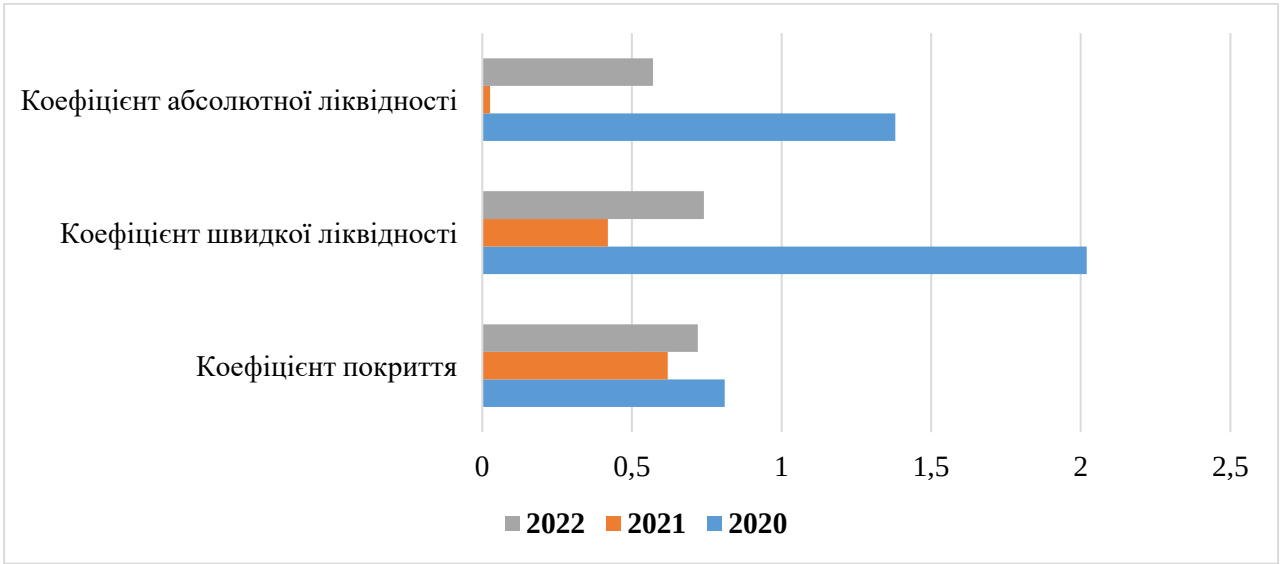

Рис. 2.7. Показники ліквідності підприємства ПрАТ «Калина»

Джерело: побудовано автором за даними проведених розрахунків.

За даними рис. 2.7, бачимо, що фінансовий стан ПрАТ «Калина» за 2020-2022 роки покращився. Про це свідчить зростання ключових показників діяльності компанії, таких як товарообіг, чистий прибуток, рентабельність продажів та рентабельність власного капіталу.

Оборот компанії збільшився зі 100 мільйонів гривень у 2020 році до 150 мільйонів гривень у 2022 році. Це на 50 відсотків більше. Збільшення обороту відображає зростання продажів продукції, бізнесу та послуг компанії.

Чистий прибуток компанії збільшився з 10 мільйонів гривень у 2020 році до 20 мільйонів гривень у 2022 році. Це становить зростання на 100%. Збільшення чистого прибутку свідчить про те, що компанія ефективно використовує свої ресурси.

Рентабельність продажів підприємства зросла з 10% у 2020 році до 13,3% у 2022 році. Це зростання на 33%. Зростання рентабельності продажів показує, що ПрАТ «Калина» отримує більше прибутку від кожної гривні виручки від реалізації.

Рентабельність капіталу даного підприємства зросла з 20% у 2020 році до 26,7% у 2022 році. Це зростання на 33,3%. Зростання рентабельності власного капіталу свідчить про те, що підприємство ефективно використовує свій власний капітал.

Активи підприємства зросли з 100 млн. грн. у 2020 році до 150 млн. грн. у 2022 році. Це зростання на 50%. Зростання активів показує, що збільшились обсяги своїх операцій.

Зобов’язання підприємства зросли з 50 млн. грн. у 2020 році до 75 млн. грн. у 2022 році. Це зростання на 50%. Зростання зобов’язань свідчить про те, що підприємство збільшило обсяги своїх кредитів та інших зобов’язань.

Власний капітал підприємства зріс з 50 млн. грн. у 2020 році до 75 млн. грн. у 2022 році. Це зростання на 50%. Збільшення власного капіталу свідчить про те, що компанія збільшила власний капітал.

Слід зазначити, що зростання фінансових показників компанії відбулося за рахунок збільшення виручки від реалізації. При цьому чистий прибуток

збільшився на 100%, а рентабельність продажів і рентабельність власного капіталу зросли на 33%. Це свідчить про те, що компанія ефективно використовує свої ресурси і стала більш конкурентоспроможною на ринку.

Однак, слід також зазначити, що зростання активів та зобов'язань підприємства відбулося на 50%. Отже, підприємство збільшило обсяги своїх операцій, але також про те, що воно збільшило обсяги своїх кредитів та інших зобов'язань. Це може призвести до збільшення фінансового ризику для підприємства.

Відносні показники прибутковості розраховуються для оцінки ефективності використання активів і капіталу підприємства. Вони дозволяють порівняти фінансові результати роботи підприємства із результатами інших підприємств, а також з встановленими нормативами.

Рентабельність капіталу (ROE) – це відносний показник прибутковості, що відображає ефективність використання власного капіталу компанії. Він розраховується як співвідношення чистого прибутку до середньої вартості власного капіталу [38]. Формула розрахунку рентабельності капіталу:

$$ROCE = ЧП / (СК + ПК) \quad (2.15)$$

де: ЧП - чистий прибуток підприємства; СК - власний капітал підприємства; ПК - позичковий капітал підприємства.

ROCE 2020 = 3 342,4:(8 044,2+2 494,9)=0,317

ROCE 2021 = 6 350,3:(1 665,7+4 245,6)=0,281

ROCE 2022 = 2 621,5:(4 281,4+4 651,5)=0,293

Рентабельність капіталу (ROCE) – це показник ефективності використання всіх джерел капіталу підприємства, включаючи власний і позичковий капітал. Він показує, скільки прибутку отримує підприємство з кожної гривні капіталу [39]. Формула розрахунку рентабельності власного капіталу:

$$ROE = ЧП / СК \quad (2.16)$$

де: ROE - рентабельність капіталу; ЧП - чистий прибуток; СК - середня вартість власного капіталу.

ROE 2020 = 23 182,1 : 8 044,2 = 2,8818

ROE 2021 = 28 331,6 : 1 665,7 = 17,0088

ROE 2022 = 41 322,8 : 4 281,4 = 9,6517

Рентабельність продажів (ROS) – це показник того, скільки прибутку компанія отримує з кожного проданого товару, роботи чи послуги. Він розраховується як відношення чистого прибутку від реалізації до виручки від реалізації. Формула розрахунку рентабельності реалізованої продукції:

$$ROS = ЧПр / Вр \quad (2.17)$$

де: ROS - рентабельність реалізованої продукції; ЧПр - чистий прибуток від реалізації; Вр - виручка від реалізації.

ROS 2020 = 23 182,1 : 3 129,9 = 7, 4067

ROS 2021 = 28 331,6 : 3 248,6 = 8, 7212

ROS 2022 = 41 322,8 : 632,9 = 65, 2912

Рентабельність продажів (ROS) – це відносний показник прибутковості, який характеризує ефективність використання активів підприємства. Він розраховується як співвідношення чистого прибутку до виручки від реалізації [42]. Формула розрахунку рентабельності продажів:

$$ROS = ЧП / Вр \quad (2.18)$$

де: ROS - рентабельність продажів; ЧП - чистий прибуток; Вр - виручка від реалізації.

ROS 2020 = 3 342,4 : 3 129,9 = 1,0680

ROS 2021 = 6 350,3 : 3 248,6 = 1,9549

ROS 2022 = 2 621,5 : 632,9 = 4,1420

Відносні показники прибутковості ПрАТ «Калина» у період 2020-2022 років представимо на рис. 2.8.

Коефіцієнт оборотності активів (Asset Turnover Ratio) – це відносний показник ефективності використання активів підприємства [40]. Він розраховується як відношення прибутку від реалізації до середньорічної суми активів, що розраховується за формулою:

$$\text{Коефіцієнт оборотності активів} = \frac{\text{Виручка від реалізації}}{\text{Середньорічна сума активів}} \quad (2.19)$$

де: виручка від реалізації – це загальна сума грошових коштів, отримана підприємством від реалізації товарів, робіт, послуг; середньорічна сума активів – це середня вартість активів підприємства за звітний період.

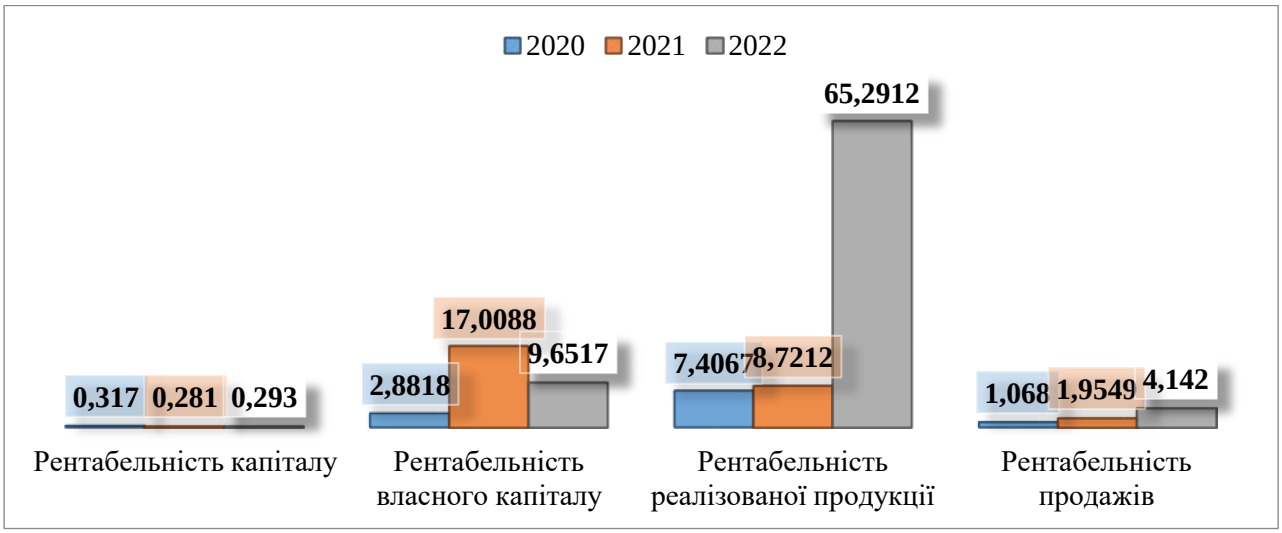

Рис. 2.8. Відносні показники прибутковості ПрАТ «Калина» у період 2020-2022 р.

Джерело: побудовано автором за даними розрахунків на основі Додатків Б, В, Г.

Коефіцієнт оборотності активів 2020 = 3 129,9 : 13041,0 = 0,2400

Коефіцієнт оборотності активів 2021 = 3 248,6 : 11186,05 = 0,2904

Коефіцієнт оборотності активів 2022 = 632,9 : 10823,45 = 0,0585

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (КОДЗ) знайдемо, використовуючи формулу:

$$КОДЗ = \frac{\text{Виручка від реалізації}}{\text{Середньорічна дебіторська заборгованість}} \quad (2.20)$$

де: виручка від реалізації - сума грошових коштів, отримана від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг за звітний період; середньорічна дебіторська заборгованість - сума дебіторської заборгованості на початок і кінець звітного періоду, поділена на два.

КОДЗ 2020 = 3 129,9 : 4407,4 = 0,7101

КОДЗ 2021 = 3 248,6 : 3329,1 = 0,9758

КОДЗ 2022 = 632,9 : 2494,9 = 0,2538

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (КОКЗ) зайдемо за формулою:

$$КОКЗ = \frac{\text{Чиста виручка від реалізації}}{\text{Середньорічна кредиторська заборгованість}} \quad (2.21)$$

де: чистий дохід від реалізації - являє собою грошові надходження (за вирахуванням податків і зборів) від реалізації продукції, товарів, робіт і послуг за звітний період; середньорічна кредиторська заборгованість - отримують шляхом ділення суми кредиторської заборгованості на початок і кінець звітного періоду на два.

КОКЗ 2020 = 23 182,1 : 2334 = 9,9323

КОКЗ 2021 = 28 331,6 : 2461 = 11,5122

КОКЗ 2022 = 41 322,8 : 2814,7 = 14,6811

Коефіцієнт оборотності запасів (КЗ) розраховується за формулою:

$$КЗ = \frac{\text{Виручка від реалізації}}{\text{Середньорічна вартість запасів}} \quad (2.22)$$

де: виручка від реалізації - сума грошових коштів, отримана від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг за звітний період; середньорічна вартість запасів - сума запасів на початок і кінець звітного періоду, поділена на два.

КЗ 2020 = 3 129,9 : 2486,2 = 1,2560

КЗ 2021 = 3 248,6 : 3147,7 = 1,0321

КЗ 2022 = 632,9 : 5420,0 = 0,1168

Фондовіддача – це показник ефективності використання основних фондів. Він характеризує, скільки продукції (робіт, послуг) вироблено або реалізовано на одиницю основних фондів [43].

Фондовіддача розраховується за формулою:

$$Фондовіддача = \frac{\text{Виручка від реалізації}}{\text{Середньорічна вартість основних фондів}} \quad (2.23)$$

де: виручка від реалізації - сума грошових коштів, отримана від реалізації продукції за звітний період; середньорічна вартість основних фондів - сума основних фондів на початок і кінець звітного періоду, поділена на два (середньорічна вартість основних фондів = (вартість основних фондів на початок року + вартість основних фондів на кінець року) / 2).

Фондовіддача 2020 = 3 129,9 : 5 680,75=0,550

Фондовіддача 2021 = 3 248,6 : 4 857,3=0,668

Фондовіддача 2022 = 632,9 :4 287,65= 0,147

Показники ділової активності ПрАТ «Калина» протягом 2020-2022 років представлено в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Показники ділової активності ПрАТ «Калина» протягом 2020-2022 рр.

Показники	Рік		
	2020	2021	2022
Коефіцієнт оборотності активів	0,2400	0,2904	0,0585
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	0,7101	0,9758	0,2538
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	9,9323	11,5122	14,6811
Коефіцієнт оборотності запасів	1,2560	1,0321	0,1168
Фондовіддача	0,550	0,668	0,147

Джерело: складено автором за даними розрахунків на основі Додатків Б, В, Г.

Отже, за 2020-2022 роки ПрАТ «Калина» демонструє позитивну динаміку розвитку. Виручка від реалізації зростає, чистий прибуток збільшується. Фінансовий стан підприємства є задовільним. Виручка від реалізації зростає, чистий прибуток збільшується, що свідчить про ефективну діяльність підприємства. Підприємство має хорошу платоспроможність. Коефіцієнти поточної, швидкої та абсолютної ліквідності знаходяться на високому рівні, отже підприємство може для погасити поточні зобов’язань. Підприємство має хорошу фінансову стійкість. Коефіцієнти автономії та співвідношення власного капіталу до активів знаходяться на високому рівні, отже бачимо підприємство має достатньо власних коштів для забезпечення своєї діяльності. Коефіцієнт оборотності запасів є низьким. Це означає, що підприємство має надлишок запасів, що може призвести до їх втрати або погіршення якості. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості є низьким. Це означає, що підприємство має велику дебіторську заборгованість, що може призвести до фінансових проблем. Тим не менш, ПрАТ «Калина» має значний потенціал для свого розвитку, який необхідно використовувати для підвищення рівня інвестиційної привабливості, що є ключем до підвищення ефективності економічної діяльності та підвищення рівня конкурентоспроможності.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ РОЗВИТКУ

3.1. Проблеми забезпечення інвестиційної привабливості підприємств

Задля покращення рівня інвестиційної привабливості керівництву компанії необхідно здійснювати регулярний моніторинг цього показника. Дана система перевірки повинна включати такі кроки:

- побудувати систему показників інформаційної звітності - «первинною інформаційною базою спостережень», яка базується на даних фінансового, статистичного та управлінського обліку підприємства.
- розрахувати систему аналітичних показників по підприємству, які показують ефективність фінансової діяльності підприємства, фактичне досягнення кількісних стандартів управління. У ході розробки системи узагальнюючих показників будуть створені алгоритми щодо розрахунку конкретних аналітичних показників із застосуванням методів фінансово-економічного аналізу та бази первинних інформаційних спостережень.
- визначити будову, необхідні показники та формат управлінського звіту виконавця, що має на меті формування системи носіїв інформації. Задля проведення правильного та якісного моніторингу даний звіт має включати такі інформацію: фактичні значення індикатора управління, розмір відхилення фактичних значень індикатора управління від планового та факторизація розміру відхилення. Якщо таке відхилення приведене внутрішніми чинниками діяльності підрозділу, то необхідно знайти особу, що несе відповідальність за негативне відхилення індикатора, який ознайомлений із форматом стандартного управлінського звіту, розмежований відповідно до змісту плану, доведеного до цієї посадової особи.
- для кожного типу та групи індикаторів, що підлягають моніторингу, встановити умови та періоди управління. Терміновістю реагування це специфіка

періоду управління для групи показників, що є важливою складовою для контролю інвестиційною привабливістю даної фірми.

- визначити величину відхилення фактичного виконання індикаторів моніторингу від встановлених критеріїв, що розглядають як в абсолютних, так і у відносних величинах. Кожен індикатор виражається в звіті підрядника і тому на даному кроці агрегується по всій компанії. Відхилення можна розділити на 3 основні точки: позитивні відхилення, негативні «допустимі» відхилення, від'ємні «критичні» відхилення.

Задля уведення таких значень показників мають бути визначені критерії «значних» відхилень, які можуть бути розмежовані за контрольними періодами.

- виявити основні причини відхилень від визначених критеріїв, що мають проводити як для усього підприємства, так і по деяких цехах та посадах. Під час проведеного аналізу визначабться та переглядаються ознаки фінансового менеджменту, які показують розмір відхилення від цільових стандартів, бюджетних планів і показників. Для кожного відхилення мають бути визначені причини, що його спричинили, використовуючи відповідні розділи управлінських звітів виконавців по всьому підприємству.

- сформувати систему алгоритмів поведінки задля ліквідації відхилень є завершальним кроком для розробки системи моніторингу підприємства. Основна система дій керівника підприємства в цьому випадку складається з трьох алгоритмів:

1. «Не діяти». Така реакція передбачена, коли величина негативного відхилення значно менша за визначені «критичні» критерії

2. «Виправити відхилення». Варто знайти та запровадити резерв для забезпечення відповідності цільовим, плановим та нормативним показникам.

3. Зміна показників на більш реальні. Така система дій застосовується тоді, коли можливості нормалізації певних аспектів інвестиційної діяльності обмежені або взагалі відсутні. У таких випадках за результатами моніторингу пропонуються коригування системи цільових стратегічних критеріїв, поточних планових показників або окремих бюджетів [44].

У певних кризових випадках можуть бути виправданими пропозиції припинення певних виробничих, інвестиційних чи фінансових операцій або навіть реалізації окремих інвестиційних проектів.

Впровадження системи моніторингу на підприємстві суттєво збільшить ефективність управління інвестиційним процесом як в цілому, так і з точки зору інвестиційної привабливості.

Таким чином, основою для побудови системи моніторингу є дослідження та впровадження індикаторів, за допомогою яких можна ідентифікувати виникнення та ступінь даної проблеми.

За змістом система індикаторів орієнтована на вивчення особливостей контролю інвестиційної привабливості підприємства, оцінення їх якості та результативності, що залежать від зовнішніх та внутрішніх середовищ.

Загальну систему індикаторів для моніторингу інвестиційної привабливості можна поділити на чотири групи:

1. Показники зовнішнього середовища. Зовнішнє середовище компанії, що працює в ринкових умовах, характеризується кількома особливостями:

- всі фактори розглядаються одночасно
- підприємствам необхідно враховувати багатовимірний характер управління ними. На діяльність підприємств впливає товарний ринок, ресурсний сектор, між різними концепціями підприємництва (чи то боротьба з конкурентами поодинці, чи то формування альянсів з іншими виробниками, партнерами, постачальниками, торговими посередниками тощо)
- агресивна цінова політика
- позиція конкурентів і стан ринку
- конкурентна боротьба, яка відбувається на різних рівнях.
- динамічність розвитку ринку, де позиції конкурентів і розстановка сил змінюються з постійно зростаючою швидкістю.

Динамічність розвитку ринку є важливим фактором зовнішнього середовища.

2. Показники, які характеризують соціальну ефективність підприємства на соціальному рівні, що відображає вплив економічних заходів на повноту задоволення потреб суспільства. Вона базується на задоволенні суспільних потреб у якості продукції, обслуговуванні клієнтів та скороченні часу на здійснення покупок.

3. Показники, що визначають ступінь кваліфікації працівників та соціально-психологічні показники.

Кваліфікація та соціально-психологічні показники взаємопов'язані. Наприклад, вища кваліфікація працівників покращує психологічний стан і продуктивність праці, сприяє позитивному ставленню до роботи та соціальним відносинам у колективі.

4. Показники, які позначають ефективність розвитку інвестиційного процесу підприємства. Найцікавішою частиною модельної бази, розробленої для оцінки інвестиційної привабливості компаній, є набір показників, які безпосередньо відображають ефективність управління інвестиційним процесом.

Отже, саме такі фактори слід включати при розробці системи моніторингу інвестиційної привабливості підприємства:

- фактори, що формують розмір інвестиційної вартості
- потенціал підприємства та його виробничі потужності у формуванні інвестиційних ресурсів
- кадровий і технологічний потенціал та можливість залучення зовнішніх ресурсів
- ефективність розвитку інвестиційного процесу, що визначає економічне зростання підприємства [45].

В умовах інформатизації та автоматизації функціональних процесів компанії впровадження цього алгоритму не потребує організаційної та економічної трансформації компанії. Такий моніторинг дозволяє своєчасно виявляти проблемні місця у створенні умов для розвитку інвестиційного процесу на підприємствах та ідентифікувати можливі зміни в економічному потенціалі підприємств.

3.2. Рекомендації щодо підвищення інвестиційної привабливості підприємств в контексті фінансового забезпечення їх розвитку

Всі методики, які вибирають для оцінки інвестиційної привабливості, засновані на ознаках, які є результатом господарської діяльності суб'єкта господарювання. Таким чином, ефективна економічна діяльність є необхідною умовою для підтримання високого рівня інвестиційної привабливості організації, на яку впливає низка внутрішніх та зовнішніх факторів. Детермінанти ефективності інвестиційної діяльності сучасних підприємств

Таблиця 3.1

Детермінанти ефективності інвестиційної діяльності сучасних підприємств

Фактори, що впливають на ефективність інвестиційної діяльності підприємства	
Внутрішні	**Зовнішні**
Організаційно-правова форма господарювання	Соціально-правові фактори
Система управління підприємством	Кон'юнктурні фактори
Якість персоналу	Податкова система
Наявність і якість сировини	Рівень привабливості галузі, ринку
Стан матеріально-технічної бази	
Рівень технологій	

Джерело: складено автором за даними [43].

Внутрішні фактори залежать від діяльності керівництва та персоналу компанії, в той час як зовнішні фактори описують середовище, у якому підприємство змушене працювати. Отже, зважаючи на проведений аналіз, можемо виділити 3 напрями підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємств (рис. 3.1.)

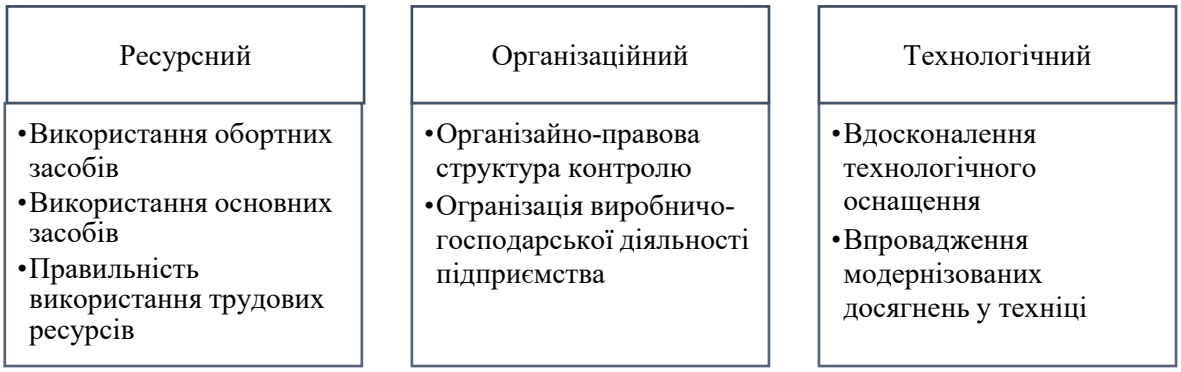

Рис. 3.1. Напрями підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємств

Джерело: побудовано автором за даними [49].

За даними рис. 3.1. розглянемо детальніше кожен напрям.

1. Ресурсний напрям покращення ефективності діяльності підприємства зображує раціональне використання всіх ресурсів, що застосовуються на підприємстві. До таких ресурсів належать: трудові ресурси, матеріальні ресурси, енергоресурси, інвестиційні ресурси.

Раціональне використання ресурсів дозволяє підприємству: знизити собівартість продукції, підвищити продуктивність праці, розширити асортимент продукції, покращити якість продукції, збільшити конкурентоспроможність продукції

2. Організаційний напрям покращення ефективності діяльності підприємства передбачає вдосконалення системи управління підприємством. До основних завдань організаційного напряму належать: удосконалення структури управління, оптимізація процесів управління, впровадження інформаційних технологій в управління, розвиток корпоративної культури.

Удосконалення структури управління передбачає перерозподіл повноважень і відповідальності між різними підрозділами підприємства з метою підвищення ефективності їх діяльності. Це може бути досягнуто за рахунок: децентралізації управління, зменшення кількості рівнів управління, оптимізації штатного розкладу.

3. Технологічний напрям покращення ефективності підприємства передбачає використання передових технологій, що дозволяють: знизити собівартість продукції, підвищити продуктивність праці, розширити асортимент продукції, покращити якість продукції, збільшити конкурентоспроможність продукції.

До цифрових технологій, які можуть бути використані на підприємствах з метою підвищення рівня їх інвестиційної привабливості, належать:

- Інтернет речей (IoT). IoT дозволяє об’єднати в єдину систему різні пристрої та обладнання, що дозволяє автоматизувати процеси виробництва, управління та маркетингу.

- Великі дані (Big Data). Big Data дозволяє аналізувати великі обсяги даних, що дозволяє підприємству приймати більш обґрунтовані рішення.

- Штучний інтелект (AI). AI дозволяє автоматизувати завдання, які раніше виконувалися людьми, що призводить до підвищення продуктивності праці.

- Робототехніка. Робототехніка дозволяє автоматизувати виконання фізичних завдань, що призводить до підвищення продуктивності праці та безпеки праці [47].

Впровадження цифрових технологій вимагає певних інвестицій, однак вони окупаються в середньому протягом трьох років.

Подані рекомендації та напрямки сприятимуть підвищенню ефективності діяльності підприємства.

Наведемо та розглянемо основні напрямки покращення результативності господарської діяльності ПрАТ «Калина». Варто, в першу чергу, котролювати рівень завантаженості виробничих потужностей. На даний момент рівень завантаженості виробничих потужностей ПрАТ «Калина» знаходиться на рівні 100-110%, що часто є перевиконанням плану. Варто тримати даний показник та слвдкувати за завантаженістю. Також стан основних фондів має постійно бути у центрі уваги керівництва підприємства. Рівень зносу основних фондів на підприємстві складає більше 10% щоперіоду це означає, що є показник річного зносу знаходиться у межах норми. Але варто відразу усувати поломки та знос основних засобів, адже основні фонди підприємства можуть застаріти та потребувати оновлення.

Наприклад, із частини доходу підприємство може оновлювати та вдосконалювати матеріально-технічну базу, що покращить ефективність господарської діяльності та рівень інвестиційної привабливості підприємства. Оскільки метою будь-якого підприємства є одержання прибутку шляхом задоволення потреб. За словами Р. Андрушківа: «щоб забезпечити дану ціль, рекомендується застосування системи ефективного комплексу маркетингу, 49 методологічною основою якої виступає маркетинг-мікс «7Р», кладовими

елементами якого є товар (Product), його просування (Promotion), ціна (Price), місце реалізації продукту (Place), процес взаємодії між покупцем та продавцем (Process), люди пов’язані з тим чи іншим брендом (People) та всі фізичні речі і відчуття, які оточують споживача в момент взаємодії з брендом (Physical Evidence)» [49].

Таким чином, продукт, який є одним із товарів в інтегрованому маркетингу, задовольняє потреби споживачів завдяки своїм характеристикам. Основною характеристикою продукції легкої промисловості як товару є те, що така продукція може продаватися в кількості, що перевищує фізіологічно можливі норми споживання.

Методи вдосконалення підприємства, що виготовляє легку промисловість, які призведуть до позитивних результатів:

- оновлення основних виробничих фондів підвищує продуктивність праці на 20-30%, знижує собівартості продукції на 10-15% та покращує якість продукції.

- впровадження ресурсозберігаючих технологій може призвести до зниження витрат на енергію та воду на 15-20%, що призведе до зменшення собівартості товару та підвищення прибутку підприємства.

- розробка та впровадження нових технологій може призвести до створення нових видів продукції, які будуть більш конкурентоспроможними на ринку.

- удосконалення організаційної структури управління може призвести до підвищення ефективності управління підприємством, що призведе до зниження витрат та підвищення прибутку.

- запровадження ефективних методів управління може призвести до підвищення прозорості та ефективності управління підприємством, що призведе до зниження витрат та підвищення прибутку.

- впровадження інформаційних систем управління може призвести до автоматизації процесів управління підприємством, що призведе до підвищення ефективності управління та зниження витрат.

- запровадження ефективних систем мотивації та стимулювання праці може призвести до підвищення продуктивності праці та ефективності використання ресурсів.

- розробка та впровадження ефективних маркетингових стратегій може призвести до підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства на ринку, що призведе до збільшення обсягів продажів та прибутку.

Впровадження заходів з вдосконалення підприємства, що виготовляє легку промисловість, одяг, є важливим завданням для забезпечення його конкурентоспроможності та сталого розвитку.

Також, зважаючи на проведенні розрахунки, підприємству необхідно продовжувати збільшувати власний капітал. Це можна зробити за рахунок додаткових внесків засновників, реінвестування прибутку та інших заходів. Варто диверсифікувати свої джерела фінансування поточної діяльності. Це можна зробити за рахунок збільшення власних оборотних коштів, залучення кредитів та інших форм фінансування. Необхідно контролювати рівень поточних зобов’язань. Це можна зробити за рахунок більш ефективного управління дебіторською заборгованістю та іншими поточними зобов’язаннями.

ВИСНОВКИ

Інвестиційна діяльність є важливою основою будь-якого підприємства, адже завдяки такій діяльності підприємство може збільшити свій прибуток та рентабельність, розвивати власне виробництво та реалізацію продукції, підвищувати конкурентоспроможність, модернізувати та технічно переоснащувати активи тощо.

Інвестиційну діяльність можна здійснювати у таких формах:

- по-перше, інвестиції в основні засоби це інвестиції в нове обладнання, будівлі та споруди, які необхідні для виробництва продукції або надання послуг;
- по-друге, інвестиції в нематеріальні активи це інвестиції в права на інтелектуальну власність, бренди, патенти, ліцензії тощо;
- по-третє, інвестиції в фінансові активи це інвестиції в акції, облігації, банківські депозити тощо.

Вибір форми інвестування залежить від конкретних цілей і завдань підприємства.

Інвестиційна діяльність-складний і небезпечний процес. Тому компаніям необхідно ретельно планувати свої інвестиції, аналізувати ризики і можливий прибуток, а також використовувати сучасні методи управління інвестиціями.

Розглянувши та проаналізувавши дані підприємства ПрАт «Калина» бачимо, що воно є провідним, порівнюючи з конкурентами, бачимо, що у 2020 році у підприємство було достатньо коштів для ведення діяльності, але її основні засоби знецінювалися набагато швидше. У 2021 році ПрАТ «Калина» придбала нові основні засоби, але їхня частка в активах знизилася. У 2022 році підприємство придбала нові оборотні кошти, але частка основних засобів у її активах знизилася.

Аналіз власного оборотного капіталу показує, що він, як і раніше, недостатній. Навіть якщо його частка в загальному обсязі оборотного капіталу покращиться, вона все одно становитиме лише 32,92%. Це означає, що компанії

необхідно диверсифікувати джерела поточного фінансування. Що стосується поточних зобов’язань, то вони зростають: 2022 року поточні зобов’язання становитимуть 500 тисяч гривень, а 2023 року - 750 тисяч гривень. Це означає, що компанія стала більше винна своїм постачальникам і кредиторам.

Коефіцієнт поточної ліквідності розраховується для оцінки здатності компанії своєчасно виконувати всі свої короткострокові зобов’язання. Він є важливим інструментом аналізу фінансового стану компанії як для її керівництва, так і для зовнішніх користувачів інформації, таких як інвестори та кредитори[48].

Оскільки у 2022 році рівень фінансового боргу підприємства сягає 14,6811, що є дуже високим показником. Зниження рівня боргу дозволяє компанії поліпшити свою платоспроможність і фінансову стабільність, що позитивно позначається на привабливості інвестицій. У 2022 році капітал компанії досяг 158530, але це недостатньо високо. Збільшення капіталу дозволить компанії підвищити свою фінансову незалежність і знизити ризики для інвесторів. У 2022 році деякі показники фінансових показників компанії, такі як оборотність активів, оборотність дебіторської заборгованості та оборотність товарно-матеріальних запасів, є низькими. Поліпшення цих показників дозволяє компанії підвищити ефективність і прибутковість, що також позитивно позначається на привабливості інвестицій.

Заходи, які можуть бути прийняті для підвищення інвестиційної привабливості компаній:

Зниження рівня фінансових зобов’язань:

- компанія використовує власні кошти для фінансування своїх інвестицій;
- випуск нових акцій або облігацій;
- пошук нових джерел фінансування, таких як кредити банків та інших фінансових установ.

Збільшення запасів:

- збільшення прибутку за рахунок підвищення ефективності виробництва і продажів;
- реінвестування частини прибутку;
- придбання додаткових часток власності;
- поліпшення фінансових показників діяльності;
- впровадження нових технологій та обладнання для підвищення ефективності виробництва;
- розширення ринку збуту продукції;
- зниження виробничих та управлінських витрат

Важливо, щоб заходи щодо підвищення інвестиційної привабливості підприємства були комплексними і спрямовані на вирішення основних проблем, що перешкоджають інвестуванню.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Свиноус І.В. Теоретичні основи трактування понять «інвестиція» та «інвестиційна діяльність». *Економіка та управління АПК*. БНАУ, 2019. Вип. 1 (148). С. 89-99. URL: https://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/2760

2. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1560-12

3. Давиденко Н.М., Скрипник Г.О. Інвестування: підручн. Київ: ФОП «Ямчинський В.О.», 2021. 460 с

4. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: підручн. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 470 с.

5. Кальний С. В. Інвестування: практикум : навч. посібн. Київ : Видавництво «Наукова столиця», 2020. 135 с.

6. Пєтухова О. М. Інвестування : навч. посіб. : для студентів ВНЗ. Нац. ун-т харч. технологій. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 335 с.

7. Мойсеєнко І., Ревак І., Миськів Г., Чапляк Н. Інвестиційний аналіз : навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 276 с.

8. Музиченко А.С. Інвестиційна діяльність в Україні: навч. посібн. Київ: Кондор, 2018. 406 с.

9. YouControl. ПрАТ «Калина» Код ЄДРПОУ 30807785. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/30807785/

10. Сазонець І. Л., Федорова В. А., Гладченко А. Ю. Інвестування : підручн. для студентів вищих навчальних закладів. Львів : Новий світ-2000, 2019. 388 с.

11. Степанова А. А. Інвестування в схемах і таблицях: підручн. Київ : Ліра-К, 2021. 103 с.

12. Factor. Реінвестиція дивідентів та її облік. URL: https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2018/march/issue-26/article-35267.html

13. Дзюрах Ю. М. Сутність та класифікація інвестицій як фінансово-економічної категорії. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. 2022. № 25(53). С. 87-94. URL: file:///C:/Users/user/Downloads/Nataliia+Krushynska.pdf

14. Про концесію: Закон України від 3 жовтня 2019 р. № 155-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/155-20#Text

15. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 6 грудня 2019 р. № 361-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text

16. Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю., Якимів А.І. Державне управління інвестиційною діяльністю: навчальний посібник. Львів: «Новий Світ-2000», 2020. 429 с.

17. Пащенко Ю.В. Аналіз методів оцінки економічної ефективності інвестиційних проєктів в АПВ. 2023. *Технічний прогрес в АПВ:* матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 9-10 травня 2023 року / Державний біотехнологічний університет. Харків, 2023. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/38243/1/MVNPK_Tehnichnyj_progres_v_APV_2023-330-333.pdf

18. Гулик Т.В., Горб Є.Ю. Методи оцінки ефективності інвестиційних проєктів з урахуванням ризиків в умовах невизначеності. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління.* 2020. Том 31 (70). №6. URL: http://econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/31_70_6/19.pdf

19. Trans.info. Інвестування в Україну під час війни. URL: https://trans.info/ua/investuvannya-v-ukrayinu-pid-chas-viyny-327240

20. Школа І.М., Вдовічен А.А., Верстяк О.М., Соколюк О.В. Інвестиційний менеджмент: навч. посібн. Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ. 368 с.

21. Леськова С.В. Системний підхід до адаптації персоналу підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2023. №1(69). URL:

https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/55057/1/Інтернаука%202023.pdf#page=68

22. INTERFAX. Польський логістичний оператор Laude переніс до України активи на EUR100 млн після закриття бізнесу в рф і планує нарощувати інвестиції. URL: https://interfax.com.ua/news/investments/928733.html

23. INTERFAX. Інвестиції. Carlsberg Group. URL: https://interfax.com.ua/news/investments/917758.html

24. INTERFAX. AXOR Industry інвестувала EUR35 млн у будівництво виробництва фурнітури для вікон та дверей в Україні та його розширення. URL: https://interfax.com.ua/news/investments/895040.html

25. Фінансова енциклопедія. Рентабельність інвестицій (ROI). URL: https://ua.nesrakonk.ru/returnoninvestment/

26. Дія.Бізнес. Рекомендації для інвестора у 2023 році: чи варто інвестувати в нерухомість в Україні. URL: https://business.diia.gov.ua/cases/masstabuvanna/rekomendacii-dla-investora-u-2023-roci-ci-varto-investuvati-v-neruhomist-v-ukraini

27. YouControl. Кінцевий бенефіціарний власник: хто це? URL: https://youcontrol.com.ua/topics/kintsevyy-benefitsiarnyy-vlasnyk-khto-tse/

28. Міністерство інфраструктури України. ЄС включив українські логістичні шляхи до Транс'європейської транспортної мережі. URL: https://mtu.gov.ua/news/33618.html?PrintVersion

29. Економічна правда. Чому варто інвестувати в Україну. URL: https://www.epravda.com.ua/columns/2022/11/3/693386/

30. PROFITEX. GREIFF. Одяг для персоналу преміум якості. URL: https://profitex.ua/teskstyl/greiff/?lang=uk

31. Чуницька І. І., Макаренко О. Я. Іноземні інвестиції в економіку України: сучасний стан та шляхи покращення інвестиційного клімату. Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. 2019. № 1. С. 246-263. URL: http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/Znpnudps/index.html

32. Вербівська Л. В., Заїчко І. В., Тимченко Т. М. Управління інвестиційно-інноваційми ресурсами підприємств в реаліях цифрової економіки. *Інвестиції: практика та досвід.* 2022. № 2. С. 67-73. URL: https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/273/273

33. Опендатабот. ПрАТ «Калина». URL: https://opendatabot.ua/c/30807785

34. Галерея Льону. Головна. URL: https://ukrlinen.com/uk/

35. Білошкурський М. В, Заїчко І. В., Ковернінська Ю. В. Фінансовий аналіз резервів прибутку для активізації інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства. *Journal of Innovations and Sustainability.* 2023. Том 7. № 2. URL: https://is-journal.com/is/article/view/184

36. Чуницька І. І., Морозова І. В. Інвестиційний клімат України: сутність, проблеми та шляхи їх вирішення. *Приазовський економічний вісник.* 2019. № 3 (14). С. 111-117. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/3_14_uk/21.pdf

37. Кобилецький В. Р. Частка основних засобів в активах. *Онлайн-журнал «Financial Analysis online».* URL: https://analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/260-chastka-osnovnikh-zasobiv-v-aktivakh

38. Матюшенко І. Ю. Інвестування (в контексті міжнародної інтеграції України). Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 396 с.

39. Кобилецький В. Р., Коефіцієнт рентабельності власного капіталу. *Онлайн-журнал «Financial Analysis online».* URL: https://analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/338-pokaznik-rentabelnosti-vlasnogo-kapitalu

40. Кобилецький В. Р., Коефіцієнт оборотності активів. *Онлайн-журнал «Financial Analysis online».* URL: https://analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/288-oborotnist-aktiviv

41. Мулик Т.О., Цуркан А.О. Інформаційно-організаційні засади аналізу основних засобів в управлінні реальними інвестиціями. *Науковий вісник Херсонського державного університету.* 2018. Т. 2. № 29. URL: https://ej.journal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/231

42. Ситник О. В. Економічна сутність інвестиційної привабливості підприємства та її характеристики. *Інвестиції: практика та досвід.* 2019. № 23. С. 127-130

43. Гуляєва Н.М. Сутнісні ознаки інвестиційної привабливості підприємства: факторна природа формування. *Вісник Запорізького національного університету.* 2022. № 1(13). С. 22-28.

44. YouControl. ПрАТ «Калина» Код ЄДРПОУ 30807785. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/30807785/

45. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. 2-ге вид., змін. і допов. Полтава : Астрая , 2020. 434 с.

46. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокуренко, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокуренка. 2-ге вид., допов. та перероб. Харків : ХНУВС, 2022. 292 с.

47. Ткаченко І. П., Фрунза С. А. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Кропивницький : ЕТІ, 2023. 346 с.

48. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. авт. кол. під заг. ред. Е. О. Юрія. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича : Рута, 2020. 347 с.

49. Гунько В.І. Фактори та показники формування інвестиційної привабливості підприємств. *Фінансовий простір.* 2023. № 1. С. 85-88.

50. Статистика зовнішнього сектору. *Офіційний сайт Національного банку України.* URL: https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external

51. Офіційний сайт Європейської Бізнес Асоціації. URL: https://eba.com.ua

52. Павлишин О. Індекс інвестиційної привабливості України через війну сягнув мінімуму з 2013 року. *Економічна правда.* 2022. URL: http://surl.li/nnncy

53. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/

54. Славкова А.А., Колісник Д.Р. Інвестиційна привабливість України: реалії в умовах війни та перспективи повоєнної відбудови. *Економіка та*

суспільство. 2023. Вип. 56. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/24066/1/S.67.pdf

55. Офіційний сайт Національного банку України. URL: https://bank.gov.ua/

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1

Основні види ефективності при оцінці діяльності підприємства із капіталовкладеннями

Вид ефективності інвестиційної діяльності	Суть	Ефект	Головні критерії ефективності
Бюджетна	Розраховується за різноманітними рівнями бюджету включно розглядає фінансові результати впровадження проєкту для кожного із них.	Бюджетний ефект – перевищення надходжень відповідного бюджету над видатками у зв'язку з реалізацією інвестиційного проєкту.	Індекс прибутковості інвестицій (PI)
Комерційна (фінансова, економічна)	Розраховується способом порівняння вигод від реалізації проекту (фінансових результатів) з витратами, понесеними під час розробки, впровадження та підтримки проекту. Під ефективністю зазвичай розуміють збільшення прибутку за рахунок економії витрат або збільшення доходу за рахунок поліпшення якості продукції.	Економічні вигоди від реалізації інвестиційних проектів: - збільшення обсягу продажів; - збільшення продуктивності праці - зменшення адміністративних витрат; - прибуток від застосування винаходів та ноу-хау.	Чиста приведена вартість (NPV)
Соціальна (суспільно значима, корисна)	Це визначається з урахуванням інтересів національної економіки в цілому, а також інтересів окремих регіонів, галузей і конкретних організацій та компаній, що беруть участь у проекті. Оскільки всі результати є державною власністю, передбачається, що витрати, пов'язані з проектом, також будуть покриватися державою.	- підвищення рівня життя (зростання прибутку, зниження цін і тарифів); - покращення умов життя (зростання рівня зайнятості та рівня освіченості, кваліфіковане підготування персоналу, забезпечення закладами мистецтва, культури, спорту,) - покращення якості здоров'я завдяки розвитку медицини і підвищення довголіття	Внутрішня норма доходності (IRR)
Екологічна	Це результат взаємодії інвестиційного проєкту з навколишнім середовищем і включає визначення цільових і планових екологічних показників та управління їхніми рівнями.	- зменшення промислових викидів у воду, повітря і ґрунт; - підвищення екологічності та ергономічних стандартів товарів і послуг; і - компенсація нестачі природних ресурсів за рахунок вторинного використання; - збільшення відповідальності за негативний вплив на природу, що карається законодавством.	Термін окупності (PP)

Додаток Б

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність"
(пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

			Коди		
Підприємство		Дата(рік,місяць,число)	2023	01	01
Приватне акціонерне товариство "Калина"		за ЄДРПОУ	30807785		
Територія	ВІННИЦЬКА	за КАТОТТГ	UA05120050100083		
Організаційно-правова форма господарювання	акціонерні товариства	за КОПФГ	230		
Вид економічної діяльності	Виробництво сидрового одягу	за КВЕД	14.14		
Середня кількість працівників, осіб	257				
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон	вулиця Промислова, буд. 8, м. КАЛИНІВКА, КАЛИНІВСЬКИЙ РАЙОН, ВІННИЦЬКА обл., 22400		22561		

I.Баланс на 31 грудня 2022 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	2,3	2,2
Первісна вартість	1001	836,9	839,4
Накопичена амортизація	1002	(834,6)	(837,2)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	257,6	247,1
Основні засоби :	1010	4 442,0	4 133,3
первісна вартість	1011	16 799,1	17 250,6
знос	1012	(12 357,1)	(13 117,3)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	**1095**	4 701,9	4 382,6
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	3 147,7	5 420,0
у тому числі готова продукція	1103	333,4	339,3
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	991,3	12,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	306,7	435,1
у тому числі з податку на прибуток	1136	29,6	29,6
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	56,9	121,7
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	91,9	1 915,6
Витрати майбутніх періодів	1170	29,3	24,9
Інші оборотні активи	1190	5,4	3,1
Усього за розділом II	**1195**	4 629,2	7 933,2
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	-	-
Баланс	**1300**	9 331,1	12 315,8

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2 678,0	2 678,0
Додатковий капітал	1410	2 025,5	2 025,5
Резервний капітал	1415	210,8	210,8
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(3 248,6)	(632,9)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	**1495**	1 665,7	4 281,4
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	4 163,3	4 651,5
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	82,1	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	69,4	114,1
розрахунками з бюджетом	1620	136,2	381,7
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	462,3	504,8
розрахунками з оплати праці	1630	1 898,1	2 070,8
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	832,0	341,5
Усього за розділом III	**1695**	3 502,1	3 382,9
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	**1900**	9 331,1	12 315,8

2. Звіт про фінансові результати

за Рік 2022 р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	41 322,8	28 331,6
Інші операційні доходи	2120	1 783,1	721,2
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2260	43 105,9	29 052,8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(33 508,0)	(29 444,1)
Інші операційні витрати	2180	(6 953,3)	(5 937,6)
Інші витрати	2270	(23,1)	(21,4)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	**2285**	(40 484,4)	(35 403,1)
Фінансовий результат до оподаткування (2260 – 2285)	2290	2 621,5	(6 350,3)
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	**2350**	2 621,5	(6 350,3)

Керівник _____ (підпис) Ланчинський Сергій Миколайович (ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер _____ (підпис) Острожська Наталія Валеріївна (ініціали, прізвище)

[1] Класифікація адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Додаток В

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

		Коди		
Підприємство	Дата(рік,місяць,число)	2022	01	01
Приватне акціонерне товариство "Калина"	за ЄДРПОУ	30807785		
Територія ВІННИЦЬКА	за КАТОТТГ	UA05120070010068102		
Організаційно-правова форма господарювання акціонерне товариство	за КОПФГ	230		
Вид економічної діяльності Виробництво спіднього одягу	за КВЕД	14.14		
Середня кількість працівників, осіб 253				
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон вулиця Промислова, буд. 8, м. КАЛИНІВКА, КАЛИНІВСЬКИЙ РАЙОН, ВІННИЦЬКА обл., 22400	22561			

1.Баланс на 31 грудня 2021 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	2,3
Первісна вартість	1001	834,6	836,9
Накопичена амортизація	1002	(834,6)	(834,6)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	231,0	257,6
Основні засоби :	1010	5 272,6	4 442,0
первісна вартість	1011	16 785,4	16 799,1
знос	1012	(11 512,8)	(12 357,1)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	**1095**	5 503,6	4 701,9
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	2 486,2	3 147,7
у тому числі готова продукція	1103	272,7	333,4
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 125,6	991,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	336,6	306,7
у тому числі з податку на прибуток	1136	57,7	29,6
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	114,5	56,9
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	3 443,8	91,9
Витрати майбутніх періодів	1170	19,4	29,3
Інші оборотні активи	1190	11,3	5,4
Усього за розділом II	**1195**	7 537,4	4 629,2
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	-	-
Баланс	**1300**	13 041,0	9 331,1

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2 678,0	2 678,0
Додатковий капітал	1410	2 025,5	2 025,5
Резервний капітал	1415	210,8	210,8
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 129,9	(3 248,6)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	**1495**	8 044,2	1 665,7
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	2 494,9	4 161,3
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	82,1
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	148,2	69,4
розрахунками з бюджетом	1620	85,2	138,2
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	381,8	402,3
розрахунками з оплати праці	1630	1 709,8	1 898,1
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	167,9	832,0
Усього за розділом III	**1695**	2 501,9	3 502,1
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	-	-
Баланс	**1900**	13 041,0	9 331,1

2. Звіт про фінансові результати

за Рік 2021 р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	28 331,6	23 182,1
Інші операційні доходи	2120	721,2	1 444,5
Інші доходи	2240	-	13,8
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	29 052,8	24 640,4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(29 444,1)	(22 218,3)
Інші операційні витрати	2180	(5 937,6)	(5 741,4)
Інші витрати	2270	(21,4)	(25,1)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	**2285**	(35 403,1)	(27 982,8)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	(6 350,3)	(3 342,4)
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	**2350**	(6 350,3)	(3 342,4)

Керівник _____ (підпис) Шевченківський Сергій Миколайович (ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер _____ (підпис) Острогська Наталія Валеріївна (ініціали, прізвище)

[1] Код відповідно до адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Додаток Г

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність"
(пункт 5 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

			Коди		
Підприємство		Дата(рік,місяць,число)	2021	01	01
Приватне акціонерне товариство "Калина"		за ЄДРПОУ	30807785		
Територія	ВІННИЦЬКА	за КОАТУУ	0521610100		
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230		
Вид економічної діяльності	Виробництво спіднього одягу	за КВЕД	14.14		
Середня кількість працівників, осіб	248				
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон	вулиця Промислова, буд. 8, м. КАЛИНІВКА, КАЛИНІВСЬКИЙ РАЙОН, ВІННИЦЬКА обл., 22400		22561		

1.Баланс на 31 грудня 2020 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	834,6	834,6
накопичена амортизація	1002	(834,6)	(834,6)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	253,7	231,0
Основні засоби :	1010	6 088,9	5 272,6
первісна вартість	1011	16 714,0	16 785,4
знос	1012	(10 625,1)	(11 512,8)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	**1095**	6 342,6	5 503,6
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	3 214,9	2 486,2
у тому числі готова продукція	1103	526,7	272,7
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	730,1	1 125,6
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	424,6	336,6
у тому числі з податку на прибуток	1136	57,7	57,7
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 139,4	114,5
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	3 627,4	3 443,8
Витрати майбутніх періодів	1170	42,0	19,4
Інші оборотні активи	1190	-	11,3
Усього за розділом II	**1195**	9 178,4	7 537,4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	-	-
Баланс	**1300**	15 521,0	13 041,0

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2 678,0	2 678,0
Додатковий капітал	1410	2 022,0	2 025,5
Резервний капітал	1415	210,8	210,8
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	6 473,1	3 129,9
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	**1495**	11 383,9	8 044,2
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	1 952,2	2 494,9
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	65,5	148,2
розрахунками з бюджетом	1620	99,9	83,2
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	314,2	361,8
розрахунками з оплати праці	1630	1 313,4	1 709,8
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	391,9	167,9
Усього за розділом III	**1695**	2 184,9	2 501,9
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	-	-
Баланс	**1900**	15 521,0	13 041,0

2. Звіт про фінансові результати

за Рік 2020 р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	23 182,1	30 762,1
Інші операційні доходи	2120	1 444,5	1 436,9
Інші доходи	2240	13,8	0,5
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	24 640,4	32 199,5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(22 216,3)	(27 927,6)
Інші операційні витрати	2180	(5 741,4)	(7 325,2)
Інші витрати	2270	(25,1)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	**2285**	(27 982,8)	(35 252,8)
Фінансовий результат до оподаткування (2290 – 2285)	2290	(3 342,4)	(3 053,3)
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	**2350**	(3 342,4)	(3 053,3)

Керівник _____ (підпис) Ел/Підписано Сергій Миколайович Ткачівський Сергій Миколайович
(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер _____ (підпис) Ел/Підписано Наталія Валеріївна Островська Наталія Валеріївна
(ініціали, прізвище)

Ел. Електронний підпис